

novice in zanimivosti iz slovenije, o slovincih v avstraliji in po svetu
news from slovenia, about slovenians in australia and around the world

ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE - ZA •IVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALIJI - ZA VSE SLOVENCE!

Leto 10 / št. 187-189 - april 2003 Sydney - Avstralija <http://www.glasslovenije.com.au>

10 let 10. maj 1993 - 10. maj 2003

Sliko, ki jo predstavljamo je ob deseti obletnici Glas-a Slovenije naslikala slikarka Metka Škrobar iz QLD.
Sliko bo umetnica predstavila na prireditvi 28. junija 2003 <http://www.metkaart.info/>

Pismo

Urada za Slovence
po svetu in zamejstvu

Ob jubileju

V razmeroma kratkem obdobju od osamosvojitve, mednarodnega priznanja in politične demokratizacije Slovenije se je po vsem svetu rodila cela vrsta novih in drugačnih ustanov, v katerih naši ljudje udeležujejo svojo najglobljo potrebo po ohranjanju slovenske narodne zavesti. Našteli bi lahko kar nekaj novih društev, predvsem na tleh nekdanjih jugoslovanskih republik, pa tudi drugod; lahko bi ugotovili, da se nove oblike povezovanja Slovencev po svetu pojavljajo tam, kjer doslej sploh ni bilo sledu o slovenstvu ali pa o njem ni bilo v domovini ni ravno veliko vedel.

Po drugi strani je zadnje desetletje prineslo nesporno ugotovitev, da se v mnogih "klasičnih" slovenskih izseljenških skupnostih povezanost s Slovenijo in slovenskimi ustanovami močno zmanjšuje.

Starejša – prva generacija, ki je bila ustanoviteljica in nosilka društvenega življenja, ni uspela vzpostaviti pravega stika oziroma premostiti generacijske vrzeli ter prilagoditi načinov svojega delovanja mlajšim rodovom. Obiskovalec slovenske prireditve v izseljenstvu – tudi in morda predvsem v Avstraliji – zato (razen redkih izjem) skorajda ne opazi pripadnikov druge ali tretje generacije...

V taki situaciji vliva kanček upanja v ohranitev slovenske misli vsak nov projekt, vsako novo aktivno ime. Zato lahko navdušeno pozdravimo nastanek in danes že desetletno delovanje štirinajstdnevnikarja oziroma mesečnika *Glas Slovenije*.

Njegova informativnost in povezovalna vloga odlično dopolnjujeta ali nadgrajujeta poslanstvo verskega in kulturnega mesečnika *Misli*, ter bolj ali manj rednih društvenih glasil, slovenstvu v tem delu sveta pa ta časnik daje ne le prepotrebno moralno oporo ampak tudi oblikuje enotno zunanjo podobo.

G'day,

a veste kaj je najtežje napisati? Tale stolpi! Predvsem, ko se nabere vsega v predalih, pismih, glavi, ena ideja prevladuje drugo, prostora pa je vedno premalo. Potrebno je paziti, da se komu ne zameriš, saj veste, potem je ponovno preko "bush" telefona vse narobe.

No, končno smo dočakali tole okroglo obletnico in skoraj knjigo na 44 straneh. Moram se zahvaliti vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, tako s pisanjem kot financami, dobrimi besedami, da je tale številka sploh izšla, saj sredstva, ki se zberejo preko naročnin ne zadostujejo za normalno izhajanje. Upam, da se bodo obljube in dobre želje, ki so jih izrekli predstavniki slovenske oblasti v svojih sklepkih tudi uresničile.

Morda se bo z leti pokazalo kaj pomeni slovenska beseda, saj jo vse premalo cenimo. Morda nam bo Evropa pokazala kaj moramo storiti, da ohranimo to kar so ohranjali naši ožaki, morda, upam, da ne, pa se bomo izgubili, saj svoj materin jezik premalo cenimo.

Ob tej posebni priložnosti se moram zahvaliti za dolgoletno delo tudi urednici Stanki Gregorič, ki se vam je na teh straneh oglašala dolga leta. Veliko je storila za ohranjanje materinega jezika, veliko je storila, da so se ohranili dogodki v avstralski Sloveniji, v pisani besedi.

Tukaj ne morem mimo dejstva, da so vaša pisma, članki, fotografije naša zgodovina, ki v kronološkem vrstnem redu prikazujejo naše življenje, utrip in delo. S tem, da ne sodelujete, opišete svojih dogodkov, pravzaprav škodite znanecem, ki bi morda radi vedeli kaj smo sploh delali. Naša društva in cerkve so vedno bolj prazne, vendar se dogaja veliko stvari, ki so vredne zapisa in spomina. Sodobna tehnika res omogoča marsikaj, vendar se je žal, kljub napredku potrebno vnesti in dogodek zapisati.

Da dragi moji, Glas Slovenije vas bo še vedno obiskoval, ni ga še konec kot pravijo nekateri. Še bo prihajal v vaše domove!

Hvala vam za vaše dolgoletno zvestobo in ostanite še naprej z nami.

Pa lep dan vam želim

Florjan

MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Pismo Urada za Slovence po svetu in
zamejstvu - nadaljevanje s prve strani

Glas Slovenije neguje slovenski jezik, pomaga pri ohranjanju slovenske kulture in običajev, ob tem pa z informacijami iz Slovenije in iz drugih slovenskih skupnosti v svetu gradi most med državama in, kar je enako pomembno, med rojaki, razkropljenimi po vsem svetu. Delo časnika, ki šteje med najboljše tovrstne publikacije med Slovenci v svetu, uživa veliko mero simpatije in podpore tudi v domovini, o čemer priča dejstvo, da je v letu 1998 že prejel uradno priznanje našega Urada.

Upati in verjeti je, da je in še bo po tem časniku posegalo tudi čimveč mladih. Seveda pa so ti "podvrženi" sodobnim komunikacijskim smernicam, zato je uredništvo svojo dejavnost pravočasno razširilo še na spletno, elektronsko "dimenzijo". Veseli smo, da je ta preskok – tudi ob pomoči Urada – uspel. Seznanjeni smo z načrti urednika g. Florjana Auserja, ki bi rad k sodelovanju tako v slovenski skupnosti kot v obeh medijih pritegnil drugo in tretjo generacijo ter s tem oblikoval poseben slovenski intelektualni prostor sredi Avstralije in po svetu.

Takšna prizadevanja Urad seveda podpira in v tem smislu pozdravlja nastanek spletnega *Stičišča avstralskih Slovencev*, ki se v tem času že giblje okrog svojega petega rojstnega dne. Na teh spletnih straneh so zajeti skoraj vsi podatki o avstralski Sloveniji. Praksa je pokazala, kako zelo pomembni in povezovalni so, saj se je po besedah urednika in tudi naših izkušnjah prav preko teh strani spletla vrsta prijateljskih in organizacijskih povezav: nudi razne naslove, organizacijske povezave, naslove posameznikov ter povezave s Slovenijo in svetom; posreduje razne informacije o dogajanjih v Avstraliji, predstavlja znamenite Slovence, mesečnika *Glas Slovenije* in *Misli* itd.

Vsem, ki so sodelovali pri nastanku, oblikovanju in delovanju časnika ter spletne strani se v imenu slovenske države in slovenskega naroda iskreno zahvaljujemo za opravljeno delo in čestitamo ob pet- oziroma desetletnici, uredniku pa želimo veliko novih mladih sodelavcev in bralcev!

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Dr. Zvone Žigon
svetovalec vlade

Ėrtomir Špacapan
državni sekretar

URAD VLADE ZA INFORMIRANJE

Ėestitke na poti v drugo desetletje

"Glas Slovenije", informativni mesečnik avstralskih Slovencev izhaja že deseto leto. Ob vseh težavah mu je uspelo osnovno poslanstvo - ohranjanje slovenske kulture in še bolj, jezika, v okolju, ki ga sestavljajo generacije, ki ga vse manj poznajo in uporabljajo. Lahko verjamemo, da mali narodi, tudi tisti, ki so stoletja živeli na obrobju velikih dogajanj evropske zgodovine, ohranjajo svojo veličino s pomočjo kulture, nacionalnega ponosa in ljubezni do svojega jezika.

Vsak omikan narod ima knjižni jezik, prvovrstno kulturno vrednoto, posodo, v katero polaga misli in Ėustva sto in sto umov, da jih ohrani poznejšim rodovom. Z lepo mislijo je Bojan Stih označil pomembnost jezikovne kulture:

"Jezik kajpak ni slovnica. Tudi ni pravopis in ne izreka. To vse jezik sicer tudi je, ampak predvsem mišljenje, zavest in samozavest določenega kroga ljudi ali naroda ali ljudstva. Naš jezik je stoletna in tisoletna evropska kulturna tradicija, je filozofija dela in posoda samospoznanja. Jezik je iskanje rojstva in smrti, jezik je ljubezen in vera, jezik je razmišljanje o tragični usodi Ėloveka, ki prihaja iz niĖ in se vraĖa v niĖ. Jezik je izraz groze in strahu pred neznanimi in neznanskimi moĖmi narave, jezik je intimen pogovor z Bogom in bogovi, jezik je materin šepet in nasvet oĖeta, jezik je misel o svobodi in pravici. Jezik je solidarnost med ljudmi, jezik je umetnost in slovstvo."

Ėe tisoletja se ljudje sporazumevajo med seboj, celo tedaj, ko jih razdvajajo zemljepisne daljave in državne meje, ter narodnostne in kulturne razlike. Moderna tehnologija omogoĖa vse boljše medsebojno sporazumevanje, Ėeprav ostajajo geografske razdalje med majhnim matičnim narodom v majhni državi in raztreseno slovensko skupnostjo v zelo veliki državi še vedno obĖutne. Toda "Glas Slovenije" že deset let uspešno premaguje prav te razdalje. S presenetljivo vitalnostjo, ob vseh finanĖnih in organizacijskih težavah, se je, ne le obdrĖal, temveĖ tudi razvijal in prilagajal hitrim spremembam v druĖbi. Mladi generaciji je ponudil tudi spletno stran.

Da ne bo preveĖ konvencionalno: veselimo se, Ėestitamo, upamo in verjamemo z verzi Kajetana KoviĖa: **"KriĖem svet gredo stopinje, vse poti so veĖno stare, vsak korak je veĖno nov."** Novih in uspešnih korakov "Glasu Slovenije", z veliko zahvalo urednikoma Stanki GregoriĖ in Florjanu Auserju!

Urad vlade RS za informiranje
Tatjana Lesjak
Namestnica direktorja

10. OBLETNICA »GLASA SLOVENIJE«

V soboto, 10. maja 2003 je minilo točno deset let od kar je prva številka »Glasa Slovenije« prišla iz tiskarne – in istočasno bo to tudi 5. obletnica izhajanja v moderni, elektronski obliki. Ob tem povejmo še to, da je bil »Glas Slovenije« tudi prvo avstralsko-slovensko glasilo na svetovnem računalniškem spletu.

In ker so obletnice namenjene temu, da se na èim bolj slovesen naèin zaznamujejo in proslavijo in na nek naèin naredi tudi »obraèun in prikaz« dosedanjega dela, pogledjmo, kaj vse nam pove ta zajeten sveženj ok. 250-ih števk? Predvsem, je v tem èasu glasilo opravilo pomembno poslanstvo in trdno povezovalo dve zelo oddaljeni slovenski skupnosti na naši celini (Slovenijo in Avstralijo). Vseskozi sta si njena urednika, Stanka Gregoriè in Florjan Auser, prizadevala, da bi bilo njuno glasilo ne le vez med ljudmi, ampak kar najbolj sodobno urejen èasopis v katerem bi bilo veliko informativnih novic. Da sta bila pri tem svojem delu uspešna – nam zgovorno govorijo ohranjene številke. Morda je med vsemi rednimi rubrikami, ki so se vsakih štirinajst dni pojavile v èasopisu, še najbolj zgovorna rubrika »Pišejo nam«, ki se je na nek naèin dopolnjevala s Stankinim uvodnikom oz. »Pismom urednice«. Oboje je delovalo kot »kita misli« - neke vrste pogovor-odgovor-zagovor. Vsi pa so to počeli v najboljši veri, da delajo to za dobrobit Slovencev, ki žive v Avstraliji.

Èeprav so nam moderna prevozna sredstva navidezno skrajšala razdalje med nami, je Avstralija še vedno dežela, ki je od Slovenije najbolj oddaljena. In bolj, ko si daleè, bolj si želiš vedeti, kaj počnejo tvoji sorodniki in prijatelji v Sloveniji in v drugih predelih Avstralije (ogromne razdalje!). Vsaka še tako drobna novica iz domovine/od drugod, postane tam daleè

pomembna novica – skoraj, kot da bi se na dolgi poti »odebelila«. In, èe k vsemu temu dodamo še našo domišljijo, spomine ... postane dan, ko prejmemo »Glas Slovenije« kar naenkrat praznièni dan. In takšnih prazniènih dni je bilo v desetih letih – veliko.

V desetih letih se je v uredništvu zagotovo ohranilo tudi veliko takšnega gradiva, ki ni bilo za objavo oz. se je objavilo v skrajšani obliki oz. kot povzetek. In prav to gradivo, je danes že neke vrste arhivsko gradivo, ki bo tudi prihodnjim urednikom-izdajateljem lahko služilo kot pomemben vir podatkov. Škoda, da je bila po uspešnem zaèetku prekinjena rubrika »S ponosom reèi smem 'Slovenec sem'«, ki je prinašala podatke o uspešnih in znanih Slovencih – nekoè bi te podatke lahko uporabili za Biografski leksikon avstralskih Slovencev.

Po odhodu-preselitvi urednice Stanke Gregoriè v Slovenijo, je njeno delo nadaljeval Florjan Auser. Glavna usmeritev glasila je ostala ista, le v jezikovnem pogledu vse bolj prevladuje anglešèina. In tako se tudi v Avstraliji sreujemo s sodobnim vprašanjem, ki si ga danes zastavljajo predvsem znanstveniki, ki se ukvarjajo z razliènimi podroèji izseljenstva (zgodovinarji, etnologi, sociologi, slavisti, literarni zgodovinarji itn.) – ali je znanje slovenskega jezika še odloèilni (najpomembnejši) dejavnik pripadnosti slovenski skupnosti v tujini?? Vse veè je ljudi, ki jezika ne obvladajo veè oz. ga obvladajo slabo (mlajše generacije pa ga celo ne znajo) – pa vendar so ponosni, da so Slovenci/ke.

Uredniku Florjanu in jubilanu »Glasu Slovenije« želim tudi v prihodnje veliko uspehov pri izdajanju/izhajanju in naj ta svoj jubilejni èlanek zakljuèim s klenimi slovenskimi besedami: »Pa sreèno hodi!«

Mag. Rozina Švent

Vodja retrospektivne narodne bibliografije v
Narodni Univerzitetni knjižnici
Veè preberite na strani 13

Veleposlaništvo Republike Slovenije Canberra

Odpravniki poslov:

Bojan Bertonec

Tretji sekretar:

Andrej Gregor Rode

Advance Bank Centre
6/60 Marcus Clarke Street
Canberra City

Telefon: (02) 6243 4830

Fax: (02) 6243 4827

**Embassy of
Republic of Slovenia
P.O.Box 284 Civic
Square**

Canberra ACT 2608

Domaèa stran na internetu:

http://

slovenia.webone.com.au

E-mail: [vca@mzz-](mailto:vca@mzz-dkp.gov.si)

dkp.gov.si

Veleposlaništvo je odprto
vse delovne dni od
9.00 - 17.00
uradne ure so od
10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije

Èastni konzul

Viktor Baraga

Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000 Slovenija
Telefon: + 386 1 425 4252

Fax: + 386 1 426 4721

E-mail:

austral.cons.sloven@siol.net

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
**Urad Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu
in po svetu**

Gregorièeva 25

1000 Ljubljana Slovenija

Tel: + 386 1 478 22 91

Fax: + 386 1 478 22 96

E-mail: urad.slovinci@gov.si

**SLOVENIAN MEDIA HOUSE –
GLAS SLOVENIJE P.O. Box 191
Sylvania Southgate 2224**

**Telefon 02 9522 9911 Fax 02 9522
9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au**

»Privezani«

... dolge ure ob računalniške zaslone, pa naj bo v službi, s prenosno elektronsko "stvarco" na poti oziroma v domačem okolju, smo, neredko modrujemo med seboj, v zadregi, ko se sprašujemo, naj "blagrujemo" to sodobno tehnološko pridobitev, ali stresemo kakšno soeno èeznjo. Domala vsak dan se namreè dušimo v elektronski pošti, kjer zato vèasih tudi kaj pomembnega spregledamo. A ob enem natanèno vemo, kako nam ta oprema v mnogoèem olajša delo in kako si marsièesa brez raèunalnikov sploh ne moremo predstavljati. Mimogrede, današnje mlade generacije, ki so se takorekoè rodile z »raèunalniki v naroèju«, sploh ne vedo, kaj neki smo lahko sploh poèeli s tistimi èudnimi »tipkalnimi stroji«, ali kako se jim je že reklo...

In èemu tak nenavaden, morda dolgoèasen uvod, saj »vsi vemo, kako je bilo vèasih - sicer tudi samoumevno in naporno - pisati na »dobre stare facittke« in v primerjavi z današnjim nežnim klikanjem, glasno mehanièno ropotijo, ter kako je zdaj; vse bistveno drugaèe, lažje, z neizmernimi informacijskimi zmožnostmi?

Razlogov za to nostalgìeno premišljevanje, povezano s praznovanjem desetletnice èasopisa Glas Slovenije, je veè. Ko se je rodil ta èasopis, je bila seveda stara tehnologija že pospravljena v zgodovinsko ropotarnico, spomin pa vendar bega med zaprašene arhive, znane in neznane obraze, dogodke, ki bi bili že zdavnaj pozabljeni... Marsikaj, kar je vèasih nastajalo v zelo skromnih razmerah, praviloma vse na "etièni pogon" - in bilo tako tudi zapisno v rokopisu ali natipkano - je bilo pozneje, še pravi èas, iztrgano pozabi prav z objavo v zdaj že lepi skladovnici desetih letnikov èasopisa Glas Slovenije. Spominjam se svojih obiskov v uredništvu, sreèanj z obema soustvarjalcema èasopisa Glas Slovenije, Stanko, zdaj v Sloveniji in Florjanom, ki nadaljuje delo. In vsakokrat vnoviè je bilo to tudi èudenje - le kako vama je uspevalo tekoèe "pokrivati" številne aktualne dogodke ne le v Avstraliji in drugod med izseljenskim življenjem po svetu, temveè tudi v Sloveniji? Še veè, resnici na ljubo je bilo velikokrat mogoèe - in je še - v tem izseljenskem èasopisu in pozneje na spletnih straneh, najti splošno zanimive informacije denimo iz Slovenije, ki jih v domaèih medijih ni bilo zaslediti. Marsikdo pa se je tudi že pohvalil, da je prek Stìièišèa in povezav v Sloveniji in po svetu, hitreje in lažje prišel do želene informacije o razliènih strokovnih inštitucijah, organizacijah oziroma pomembnih posameznikih. Resnici na ljubo moram samokritièno priznati, da je tudi mene presenetila nova podoba strani s še bolj preglednimi viri oziroma povezavami. Vsi, ki se tako ali drugaèe ukvarjamo z mediji, vemo da je to sicer izjemno zanimivo, pogosto naporno in vedno odgovorno delo. Èe tokrat zanemarimo sicer izjemno pomembno podroèje, to je denarna podpora, (ki je navadno zelo skromna in kjer položaj obièajno še otežuje neredno plaèevanje naroènine), je treba jubilantu, Glasu Slovenije in Stìièišèu, se pravi uredništvu, izraziti vse priznanje za nesebièno in odprto informiranje tudi o dejavnosti drugih medijev, denimo Thezaurusa ter njegovih forumov, Misli in drugih.

Prostor, namenjen za ta priložnostni zapis, kajpada ne dovoljuje niti bežne omembe dragocenih stalnih rubrik v èasopisu, kaj šele odmevnih tem, ki so se zvrstile v minulem desetletju. Nemara je treba le, kdo ve kolikokrat po vrsti že, spomniti, da takih projektov, ki jih s težko predstavljivo energijo in vztrajnostjo vsem neugodnim okolišèinam navkljub, vzdržujejo "pri življenju" posamezna uredništva oziroma, bodimo natanènejši, le najbolj vztrajni posamezniki, ne bi smeli spregledati pristojni, odgovorni za informiranje v slovenskem izseljenstvu. Tako poèetje, kot je ustvarjanje èasopisa, priprava spletnih strani, vzdrževanje radijskih ur ali televizijskih postaj se zagotovo, vsaj v opisanih okolišèinah, tistim, ki jih ustvarjajo, ne spleàe. Ne le, da ni mogoèe pricakovati dobièkov, "stvar je ravno obrnjena"; da ti mediji ne bi ugasnili je treba žrtvovati marsikaj, tudi lasten denar, opremo, veliko èasa... In ta je potem vedno prehitro naokoli...

Na stìièišèu v uvodu omenjene sodobne tehnologije, ki v virtualni nabiralnik vsak dan nasuje na desetine "mailov", èasa, ki bliskovito mineva, da se sploh ne zavemo kdaj in kako je bilo vse to "naokoli", pa kanèka nostalgije, kdaj že smo listali po orumenelih arhivih in svežnjih prvih letnikov, skupaj raziskovali toliko vsega "down under"... zato je le še iskrene èestitke in dobre želje za - naslednja desetletja...

Premišljevanje ob 10. obletnici Glas-a Slovenije

Ta zapis v triinosemdesetem letu mojega tlaèenja Zemlje, ki ji èloveštvo, ko drsi s teèajev, unièuje zdravje, in petinpetdesetem mojega bivanja v Avstraliji, je zasnovan predvsem na mojih osebnih zaznavah in izkušnjah v obmoèju slovenske izseljenske kulture v Novem Južnem Walesu s kulturnim žarišèem v Sydneyu, kjer se je v drugi polovici zadnjega stoletja v preteklem tisoèletju, zaèel porajati slovenski tisk v obliki meseènika Misli v katerem sem sodelovala od leta 1956 pa vse do leta 1964.

Ker sem svoboljubnega duha, sem po osmih letih sodelovanja na straneh Misli, dala le-tem slovo kakor tudi verskim krojaèem duš. Da sem verna ni dvoma. živim po Kristusovem nauku, slovenski besedi lahko ostajam zvesta tudi v sekularnem tisku. Za razvoj svojega lastnega duha (mišljenje in širjenje obzorja) nisem odvisna izrecno od slovenske literature. Gotovo pa je, da je moj rodni jezik, slovenščina, najbližji moji duši, saj je njeno in mojega uma zdravje. Navzlic mojim visokim letom mi iz dneva v dan poživlja misel in besedo. Hvala Bogu!

Gotovo se bo neki naš janez spraševal kaj ima vse to opraviti s tiskom. Èe bi ne bilo duha, bi ne bilo jasnovidnosti, poleta v daljno bodočnost vesolja, ustvarjalne moèi domišljije, civilizacije itn... In tiska ne bi bilo. Veèini èloveštva bi višja in celo osnovna izobrazba bila onemogoèena. Konèno: kaj je tiskana beseda? Strojna pisava, podoba jezika, a po smrti vsakega govorca in pisca bo morda postala nevidna, neslišna na krilih telepatije, èe se èloveštvo ne bo prej unièilo.

Vrnimo se v našo, žal, tragièno dobo, v problem slovenskega izseljenskega tiska. In zopet bodo naši janezi jamrali, da tisk prevèe "košta"! Škoda, škoda, da takšni janezi ne znajo misliti dalj od nosa in želodca, in nižjih zadovoljstev.

Deseta obletnica Glas-a Slovenije me je, v premišljevanju o našem tisku

Dragica Bošnjak

odnosno pisavi, navedla v predpotopno dobo, ko beseda še ni bila prikazana v èrkah ampak v risbah. Èudovito potovanje duha, ki mu tukaj ni prostora. Janez, janez kaj vse si zamudil, ker noèeš brati enostavno zato, ker tisk "košta". Zamudil si samega sebe, èas pa te ne dohitlivo prehiteva. Zamudil si odkritje samega sebe!

Koncem razmišljanja o krogotoku gornjega paragrafa, kjer se zaèetek in konec zlijeta v eno, se moram, èeprav mi ni prav, osredotoèiti na naš izseljenski, po novem zdomski, sekularni tisk, ki sem se mu v sedemdesetih preteklega stoletja pridružila v Sydneyu.

Ker vsak konec rodi zaèetek in vsak zaèetek konec in konec spet zaèetek, mi optimizem daje upanje v preporod slovenske besede tudi v Sydneyu, ne samo v Melbourneu. Kaj ni življenje, navzlic zlu, optimizem?

Moja prisotnost v našem èasopisu se s tem zapisom bliža 40. obletnici. Tekom te dobe sem intenzivno sodelovala s štirimi vidnimi glasili, in zgodilo se je, da so mi trije preambiciozni lisjaki nepretehtano vrgli pod noge vsak svoje neuèinkovito polence, kar me je resnièno (prišežem!) zabavalo. Vaške burke. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Za vaške burke doma in po svetu imamo Slovenci kar preveè smisla, ko pa nas je tako malo...

Bilo nas je devet zagnanih urednikov v petih glasilih, ki smo se resno urili v urejevanju za èuda pestrih prispevkov, s katerimi so nas pestili duhamorni avtorji in njihovi asistenti. Slednji so, èe njihov èlanek ni bil sprejet obièajno še bolj užaljeni, kot pisec sam. Prsijo se, èeš, vam bom že pokazal, nikoli veè ne bom napisal nobenega èlanka za vaše "cajtenge". So pa tudi takšni, ki absolutno morajo nekaj iztuhitati za objavo, da bi videl v tisku svoje ime. Uredniki imajo odlièno priliko za spoznavanje znaèajev. Bilo bi jih zabavno opisati, pa tudi zlobno. Moja generacija, doma in po svetu, iz kurje vasi, se ni bog ve kaj spremenila - postala je globalna vas. Naša govorica pa je šla rakom živžgat.

V petih vidnejših avstralskih èasopisih, odnosno revijah, se je v muènih poskusih, da bi premostili generacijsko vrzel, razvrstilo devet urednikov, ki so dali od sebe vse kar so mogli, se utrudili, trije smo si podajali kljuge iz enega uredništva v drugo, zraven pa pregloboko segali v lastne žepe. Naroèniki, ki so nam dajali moralno oporo in darovali nekaj tisoèakov, da bi nadaljevali z našimi publikacijami, pod starost morajo skrbeti predvsem zase.

Trije uredniki so v svojih najboljših letih odšli v veèni pokoj. Dva, do grla, ušes in žepa sita uredniškega položaja, sta se vrnila v domovino, kjer bosta, èe Bog da, pisala in objavljala spomine, ki sta si jih nabrala v Avstraliji. Dva od štirih še živeèih, ki v sebi nosita pesniško boleèino sveta, sta se v razdruževanju družbe umaknila trdovratni slovenski nespravljenosti, ki nas je med vojno razdelila v dva strupena tabora, kar niti ni èudno. Slovenski narod že od vekov, ko je bil šele pleme, kronièno boleha za neslogo, ki nas samo unièuje. Ostala dva pa sta krenila vsak v svojo veè ali manj svetlo bodoènost.

Bilo nas je torej devet v trdi, dobrovoljni, nikoli plaèani, najmanj cenjeni tlaki za "blagor naroda" v zdomstvu, ki smo, živi, neživi, hoèeš, noèeš, moraš, konèno spregledali, da nam pad-a zavesa. Bilo nas je devet (snov za Pomurski val, v vrhu slovenskih komedij pa za po celem svetu znanega Toneta Partljièa), ki smo storili vse za našo pisano pisno stvar.

Poleg omenjenih devetih, ki med seganjem v lastne žepe za ohranitev našega èasopisa, ki je vzniknilo iz želje po ohranitvi našega jezika, ne smem pozabiti na dobrovoljne prispevke rojakov, ki jim je materina beseda draga, vredna spoštovanja in nege, ker vedo, da je jezik dihalni organ naroda.

Tukaj se mi je misel usmerila v spomin na dva ozkosrèna rojaka. Ko sta prišla do denarja, ki sta ga vložila v na videz dobrodelno delo za materinšèino v blagor naše bralne skupnosti posameznikov na vseh straneh širne Avstralije, ki ju je, enega

veè, drugega manj, podprla z denarnimi prispevki, sta po meri njune narodne zavesti izginila s scene èasopisnih ustvarjalcev in uredniških garaèev, ker si v njej nista mogla ustvariti materialnega uspeha.

Bilo nas je devet, kakršnikoli smo bili, odnosno smo, se nam je, ko smo spoznali da smo za luno, pridružil deseti brat. Deseti brat v redu uredniške bratovšèine posvetnega èasopisa avstralskih Slovencev.

Kdo je ta korajžni deseti brat v naši avstralski vasi, ki ni vsa ravno navdušena za bralne vaje, ne bo treba ugibati. Telefon

je še vedno najhitrejše komunikacijsko sredstvo (ni najcenejše...), preko katerega navzlic splošnega pomanjkanja èasa, èeprav nisi nagnjen k radovednosti, zveš kdo s kom, kje in kako živi, kdo ima novo hišo, katera je slaba gospodinja, kdo se dela pobožnega in kdo kašlja in še marsikaj. Res ljudje smo èudni. Vredni resnega razmišljanja, vzbujamo smeh. Kdo je torej ta deseti brat uredniškega reda, za katerega bodo zastojarski bralci zvedeli po telefonskem kablu? Nihèe drug kot Florjan Ausser - èlovek železnih živcev.

Da Florjan, vztrajni upravnik in novi urednik Glas-a Slovenije, ki le-temu ne bo dal umreti, kot bi nekateri rekli: kar tako, in to obièajno tisti, ki radi berejo naše èasopise ne da bi za njih dali pet par. Zato, ker imajo šibko narodno zavest o kateri bi se moglo pisati še in še in katera je potrebna prav posebna študije. Politiki se je ne bi znali lotiti. Èe kdo hoèe moje mišljenje ali ne, politiki niso niti dobri rodoljubi, razen

izjem, ki jih je prešteti na prste ene roke.

Novi urednik, moèan kot je, se je vsega dela, ki ga zahteva Glas Slovenije, lotil sam. Sama podoba tega lista nam pove kako zahtevno je to opravilo, da fotografske produkcije niti ne omenim, kaj šele vse stroške za konèno izdelavo in distribucijo èasopisa. Ure in ure, dneve in dneve mu mora posvetiti, poleg tega pa si mora služiti kruh v svojem poklicu. Sam je kriv, zakaj se je pa tako odloèil bodo rekli rojaki kratke pameti.

Ena tistih bralcev sem, ki bodisi èasopis predvsem slovenski in knjige, ne samo s slovenskih literarnih poljan, berejo s totalno pozornostjo. Z gostim glavnikom preèešem vsebino od vrste do vrste. S tretjim oèesom med branjem prodiram v avtorja, s tretjim ušesom prisluškujem poudarku na elemente vsebine. Pri branju našega tiska, recimo *Misli in Glas-a Slovenije*, edinega sekularnega èasopisa, ki ga imamo, držim enajsti prst na utripu življenja naše skupnosti.

Iz ubranosti Florjanove gradnje Glas-a Slovenije veje mir naši nastrojenosti. Ustreznega urednika, ki se v svojem odnosu do svetovnih in slovenskih politiènih dogajanj ne izživlja v komentarjih, ki škodujejo živènemu sistemu razliènih ljudi. Slovenci nosimo v sebi stare, stare sledi narodnih ran, ki nažirajo naš rod nesposoben za premostitev generacijske vrzeli in nesloge, tako v domovini, kot med Slovenci po svetu.

Florjan se ne ubada z nepotrebnimi komentarji okrog novic o politiènih dogajanj v naši domovini, niti s strankarskimi prepiri v parlamentu novepeèene republike Slovenije. Glas Slovenije ni politièni list. Njegov namen ni širjenje alarmantnih, provokativnih in škandaloznih novic. Uèinek Glas-a Slovenije kakršen je zdaj, je pomirjevalen, združljiv in prijeten. Florjanovi uvodniki so topli in prežeti s prikupno hudomušnostjo.

Glas Slovenije je most, ki zbližuje našo starejšo generacijo z mlajšim rodod, most, ki nas brez kamnov spotike povezuje s Slovenijo, ni trn v peti vernikom.

Je odlièen predstavnik avstralskih Slovencev.

Summa summarum, GLAS SLOVENIJE je ugledno glasilo!

Pavla Gruden - pesnica

POROČILO O OBISKU KOMISIJE ZA ODNOSE S SLOVENCMI V ZAMEJSTVU IN PO SVETU PRI SLOVENCMIH V AVSTRALIJI OD 6. DO 17. FEBRUARJA 2003

Delegacija Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu v sestavi: predsednik Franc Pukšič, ter člana Janez Podobnik in Ivan Kebrič, ki jo je spremljal podsekretar DZ Uroš Pirnat, je v dneh od 6. do 17. februarja obiskala slovenske izseljence v Avstraliji, kjer se je srečala s predstavniki slovenskih društev in organizacij, predstavniki oblasti zveznih držav ter države Avstralije. Delegacijo Komisije je spremljala predstavnica Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Barbara Sušnik, med obiskom pa sta delegacijo izmenično spremljala odpravnik poslov Veleposlaništva Republike Slovenije v Avstraliji Bojan Bertonec in uslužbenec veleposlaništva Andrej Rode. V Sydneyu je delegacijo spremljal tudi častni generalni konzul Republike Slovenije Alfred Brežnik.

V Avstraliji naj bi po različnih ocenah živelo med 15.000 in 30.000 Slovencev. Na lanskem popisu prebivalstva se je za slovenski narodni izvor opredelilo okoli 13.000 oseb, okoli 5.000 oseb pa je navedlo, da so se v Avstralijo priselile iz Slovenije. Slovenci, ki so prihajali iz različnih delov svoje domovine (največ s Primorske, nekaj manj pa še iz Gorenjske, Prekmurja in Dolenjske) so najštevilnejši v Melbournu in

Sydneyu. Večje in strnjene skupine slovenskih izseljencev živijo še v Adelaidi, Perthu, Brisbanu in Canberri, manjše organizirane skupine pa še v Wollongongu, Newcastleu, na Gold Coastu, Geelongu ter Albury-Wodongi, skupnice in posamezniki pa še v mnogih drugih krajih. Glavni vzroki izseljevanja v Avstralijo so bili predvsem ekonomski manj pa politični. Prvi Slovenci, večina s Primorske, so se (predvsem zaradi ekonomskih vzrokov) v Avstralijo naselili v času med prvo in drugo svetovno vojno. Nekaj več je bilo politične emigracije v času neposredno po drugi svetovni vojni. Obdobje največjega vala priseljencev je bilo v 50. in 60. letih, glavni vzrok pa so bile slabe ekonomske razmere in politično nezadovoljstvo v tedanji SFRJ. Tretji izseljenski val po 60. letih se je kljub odprtim jugoslovanskim mejam bistveno zmanjšal. V tem obdobju se je tudi spremenila socialna struktura slovenskih izseljencev v Avstraliji, predvsem pa se je dvignila stopnja izobrazbe. Slovenci so v Avstraliji organizirali številna kulturna društva, ki obstajajo že nekaj desetletij. Ob osamosvajanju je bila ustanovljena še Avstralsko slovenska konferenca, ki je razdeljena na posamezne narodne svete.

Slovenska skupnost je v času svojega bivanja v Avstraliji zgradila 11 klubov in tri verska središča (Sydney, Melbourne in Adelaide). Te institucije so glavna osnova za druženje in ohranjanje slovenskih tradicij in slovenskega jezika. Večji del klubov (izjemi sta v Sydneyu in v Canberri) je včlanjenih v Svet slovenskih organizacij Avstralije, ki koordinira njihovo delo. Velika večina slovenskih društev v Avstraliji domuje v bolj ali manj razkošno opremljenih klubskih prostorih, ki imajo praviloma lastno kuhinjo, jedilnico, veliko dvorano z odrom za večje prireditve, nekaj manjših prostorov, namenjenih (nekoč) za slovensko šolo, sestanke in podobno, skoraj vsako društvo pa ima tudi balinišče - ta so večinoma veštezna in tudi pokrita. Eланstvo v društvih je že zelo staro, večinoma nad 60 let. Ohranjajo vzorce društvenega življenja, kakršnih so bili vajeni od samega začetka med seboj oziroma znotraj društva se običajno kar dobro razumejo, saj imajo podobne življenjske zgodbe in težave. Druga generacija z vsem tem nima veliko, zato se udeležuje zgolj največjih in najbolj privlačnih prireditev.

Delegacija se je srečala s predstavniki vseh večjih društev in organizacij slovenskih izseljencev v Melbournu, Adelaidi, Canberri in Sydneyu, si ogledala večino slovenskih kulturnih

domov ter vsa tri verska in kulturna središča (v Melbournu, Adelaidi in Sydneyu). Srečala se je tudi s predstavniki slovenskih glasil ter slovenskih radijskih in TV oddaj.

Delegacija je imela v času obiska:

- 14 sestankov in srečanj s predstavniki slovenskih društev in organizacij;
- sestanek z vodstvom Avstralsko-slovenske konference;
- 3 srečanja v slovenskih verskih središčih;
- 3 srečanja z uredniki slovenskih radijskih programov;
- sestanek s predstavnikom Veleposlaništva Republike Slovenije v Avstraliji;
- sestanek s častnim generalnim konzulom Alfredom Brežnikom iz Sydneya;

- pogovor s predsednico Inštituta za slovenski jezik Viktorije Aleksandro Ceferin;
- ogled kulturnega programa ob Prešernovem dnevu v verskem središču Kew;
- pogovor s Florjanom Auserjem, direktorjem Slovenian Media House;
- pogovor z vodstvom Slovensko-avstralskega inštituta;
- sestanek s predsednikom parlamenta Zvezne države Viktorija Alexom Andrianopoulosom;
- sestanek z zveznim ministrom za državljanske zadeve in multikulturo Garyem Hardyrareom;
- sestanek z zveznim ministrom za imigracije, multikulture in zadeve prvobitnih prebivalcev Philipom Ruddockom;
- sprejem pri predsedniku skupine prijateljstva Avstralija - Republika Slovenija, poslancu Paulu Nevillu;
- sprejem pri predsednici zgornjega doma parlamenta Zvezne države Novega južnega Walesa Meredith Burgmann;
- sprejem za delegacijo zveznih poslancev in članov parlamentarne skupine prijateljstva Avstralija - Republika Slovenija.

Predstavniki Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu so slovenska društva in organizacije na pogovorih seznanili z:

- delovanjem Komisije ter pri tem poudarili, da je ustanovitev Komisije dokaz, da se v Sloveniji spreminja odnos do Slovencev izven Slovenije, ki se jim namenja več pozornosti;
- interesom Slovenije za vzdrževanje stikov z izseljenci ter tesnejše odnose na kulturnem in drugih področjih;
- namenom obiska, ki je predvsem v tem, da se ugotovi stanje na področju življenja in potreb izseljencev ter da se na podlagi ugotovitev predlagajo in sprejmejo ustrezni ukrepi;
- sestavo komisije (iz vsake poslanske skupine po en član), ki se odraža v prizadevanjih za soglasno sprejemanje odločitev v zvezi z izseljenci in zamejci ne glede na strankarsko pripadnost;
- spremembo Zakona o volilni evidenci, na podlagi katere se bodo morali vsi Slovenci, ki prvič volijo, le tokrat sami vpisati v volilni register;

- spremembami Zakona o državljanstvu, ki vsebuje nekatere olajšave za pridobitev slovenskega državljanstva;
- sprejetjem Resolucije o donosih s Slovenci po svetu;
- pripravo zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci, ki živijo zunaj njenih meja;
- predlogom Zakona o ratifikaciji Sporazuma o socialni varnosti med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije;
- povabilom na vseslovensko srečanje Slovencev iz vsega sveta, ki bo v Državnem zboru Republike Slovenije, 8. julija 2003;
- referendumom za vstop Slovenije v EU in NATO ter v zvezi s tem razloge za vstop v ti dve organizaciji.

Slovenska društva in organizacije so predstavnike Komisije seznanila s svojim delovanjem, ki se osredotoča predvsem na ohranjanje slovenskega jezika, kulture in običajev. Vsa društva kot tudi verska središča so v preteklosti na podlagi prispevkov Slovencev in na podlagi prostovoljnega dela zgradila svoje domove. Kot največji problem so izpostavili staranje in s tem povezano počasnno zmanjševanje članstva. Druga in tretja generacija Slovencev, ki se je že dokaj asimilirala pa ne kaže ustreznega zanimanja, da bi se vključila v delo slovenskih društev in klubov.

Zato je eden ključnih problemov Slovencev v Avstraliji prihodnost druge in tretje generacije. Da bi zaježili osip članstva in vključili mlade v delo društev, ki sicer imajo ustrezen odnos do svojih korenin bi bilo potrebno posvetiti večjo pozornost predvsem učenju slovenskega jezika tudi s pomočjo sodobnih elektronskih pomagal, to je predvsem preko interneta. Pospešiti bi bilo treba izmenjavo dijakov in študentov, sodelovanje med univerzami ter izmenjavo kulturnih prireditev. Med najpomembnejše naloge za ohranjanje slovenske zavesti pa spada ohranjanje medijske prisotnosti v tiskanih in elektronskih medijih, tako na lokalni kot tudi na državni ravni.

Multinacionalna in multikulturna država, kakršna je Avstralija, sicer pomaga, da imajo nekatere radijske postaje občasne programe tudi v slovenskem jeziku, ki so s strani Slovencev zelo poslušane. To velja tudi za lokalne radijske programe. Slovenija bi morala pri dodeljevanju finančne pomoči Slovincem v Avstraliji oceniti, katera je tista pomoč, ki bi na

optimalen način prispevala k ohranjanju slovenske zavesti ne samo pri starejši generaciji, temveč tudi pri mladini in to predvsem na podlagi osebnih pristopov in tehnologij.

Razgovori s predstavniki slovenskih društev in organizacij so se nanašali predvsem na:

pridobitev slovenskega državljanstva za Slovence, ki že dalj časa bivajo v Avstraliji ter njihovih potomcev; vprašanja meddržavnih sporazumov na področju socialne in zdravstva; pokojninsko problematiko, oziroma kako pridobiti pokojnino na podlagi dela oziroma zaposlitve v Sloveniji; vprašanja učenja in pouka slovenskega jezika, predvsem za drugo in tretjo generacijo Slovencev; financiranje programov slovenskih društev in organizacij s strani slovenske države; financiranje slovenskih radijskih in TV programov; probleme v zvezi z uveljavljanjem volilne pravice; vprašanja v zvezi z uveljavljanjem pravic na podlagi lastninskih certifikatov; zbiranje in ohranjanje arhivov, ki se nanašajo na življenje in delo Slovencev v Avstraliji; gostovanja slovenskih kulturnih skupin v Avstraliji; vprašanja odškodnin žrtvam vojnega nasilja; možnosti vračanja oziroma preselitve Slovencev iz Avstralije v Slovenijo.

Ena od pomembnejših tem v razgovorih s Slovenci se je nanašala na praktično izvedbo volitev in možnosti sodelovanja slovenskih državljanov na volitvah in referendumih, ki jih razpisuje Republika Slovenija. Opozorjeno je bilo, da sedanji predpisi za izvedbo volitev ne ustrezajo volilcem, ki so geografsko zelo oddaljeni od Slovenije. Voliti je možno le na enem mestu, to je na slovenskem veleposlaništvu v Canberri, zaradi ogromnih razdalj do mesta bivanja pa je to mnogim fizično in tudi finančno onemogočeno. Tisti, ki pa prejemajo glasovnice po pošti, običajno le-te dobijo prepozno, v večini primerov takrat, ko je preštevanje glasovnic že končano. Delegacija Komisije je na podlagi takšnih informacij Slovincem v Avstraliji obljubila, da bo pristojne državne organe o teh problemih obvestila ter se zavzela za ustrezne spremembe na področju volilne zakonodaje.

Slovenci v Avstraliji tudi niso zadovoljni s spremembami in dopolnitvami Zakona o državljanstvu Republike Slovenije. Menijo, da je na novo določena starostna meja do dopolnjenega 36 leta preizkušnja za pridobitev slovenskega državljanstva za tiste, ki so rojeni v tujini in katerega eden od staršev je ob njegovem rojstvu državljan Republike Slovenije, drugi pa je tuj državljan. S tako določbo naj bi bile kratene pravice vsem starejšim Slovincem.

Delegacija Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je na obisku v Avstraliji pogovarjala tudi s Florjanom Auserjem, urednikom Slovenske medijske hiše - Glas Slovenije v Sydneyu, ki združuje tri medije: Glas Slovenije (informativni časopis), internetne domače strani in Slovenska TV31 Sydney (prenehala z oddajanjem v oktobru 2001). Namen teh medijev je negovanje slovenskega jezika in kulture, informiranje Slovencev v Avstraliji in po svetu preko tiskanega medija in interneta, arhiviranje podatkov, sodelovanje z znanstveno raziskovalnimi institucijami v Sloveniji, usklajevanje pristopa do ohranitve slovenske zgodovine v Avstraliji, promocija Slovenije, slovenski običajev ter kulture, seznanitev avstralske javnosti o Slovencih v Avstraliji in Sloveniji, povezovanje Slovencev v Avstraliji, Sloveniji in po svetu ter povezovanje slovenskih novinarjev po svetu in v Avstraliji. Trenutno je financiranje teh medijev (predvsem TV) oteženo, saj je sodelovanje z RTV Slovenija prekinjeno, naročnina za časopis pa le stežka pokriva stroške za izdajanje. Slovenska medijska hiša sicer dobiva nekaj denarja od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in redkih sponzorjev, kar pa ni dovolj za ambicije, ki jih ima ta hiša na področju obveščanja slovenske in avstralske javnosti. Delegacija Komisije je pozitivno

ocenila prizadevanja te medijske hiše, saj je menila, da je treba preko nje ohraniti obvešanje slovenske in avstralske javnosti vsaj na sedanji ravni. Zato se bo zavzela za dodatno financiranje njene dejavnosti.

V razgovoru z direktorico Inštituta za slovenski jezik Viktorije Aleksandro Ceferin je bila predstavljena spletna učilnica - stičišče Thezaurus - za študij slovenskega jezika v dobi komunikacijske tehnologije in je namenjena predvsem tretji generaciji, to je za otroke staršev, ki sicer še znajo slovensko, ne uporabljajo pa več slovenskega jezika v vsakodnevem življenju. Stičišče Thezaurus je v štirih letih postalo vstopna točka za Slovence po svetu, za takomenovano "izgubljeno generacijo", ki si želi vedeti odkod izhaja, pa tudi za širšo javnost, za katero je neke vrste virtualna slovenska kulturna ambasada. Tako so lani v novembru preko interneta dosegli 125.000 zadetkov, z obiskovalci iz 53 držav. Direktorica inštituta je že pripravila program za učenje slovenskega jezika preko interneta, ki pa bi ga rada uradno verificirala tako, da bi bil sprejemljiv in uporaben za učenje tudi v drugih državah kjer živijo Slovenci. želela bi, da jo v njenih prizadevanjih finančno podpre tudi Slovenija. Poleg tega bi bilo po njenem mnenju potrebno ponovno odpreti lektorat slovenskega jezika v Avstraliji, ki je pred leti že deloval v Sydneyu.

Milena Bergoè je predstavila zgodovino in delo Historičnega arhiva Slovencev v Avstraliji, ki je tudi registriran pri Državni knjižnici Avstralije. V arhivu so zbrani vsi slovenski časopisi, ki so izhajali v Avstraliji, vse knjige, ki so jih napisali tu živeči Slovenci in knjige, ki so jih pisali drugi o njih. Arhivirano je tudi ostalo gradivo posameznikov in društev, ki ga dobijo.

Elani delegacije so imeli pogovore tudi s častnim generalnim konzulom Republike Slovenije v Novi Zelandiji Dušanom Lajovicem. Le ta jih je seznanil o njegovem videnju položaja Slovencev v Avstraliji ter v zvezi s tem predlagal nekatere rešitve za boljše sodelovanje z matično domovino.

V letu 2000 je bil v Sydneyu ustanovljen Slovensko-Avstralski inštitut z namenom pospeševanja izmenjave med Slovenijo in Avstralijo na področju umetnosti, kulture, turizma, trgovine in izobraževanja. Namenjen je predvsem drugi in tretji generaciji Slovencev, ki še goji pripadnost domovini njihovih prednikov. Glavna skrb inštituta je, da bi se "izgubljena generacija" povrnila, saj je ta generacija premalo vključena v delo slovenskih društev. S to generacijo komunicirajo predvsem preko

elektronskih medijev (Email - internet), občasno pa tudi organizirajo kulturne prireditve in druga srečanja. So eden od prvih inštitutov v Avstraliji s takšnim namenom in načinom delovanja ter zgled za pripadnike ostalih narodov, ki jih že posnemajo. Glede na to, da so neprofitna organizacija, bodo za finančno pomoč zaprosili slovensko vlado, kakor tudi avstralsko ministrstvo. Delegacija Komisije je izredno ugodno ocenila pomen delovanja te institucije ter pri tem menila, da jo je treba finančno podpreti.

Delegacija Komisije je opravila tudi uradne pogovore s predstavniki avstralskih oblasti in sicer s: predsednikom parlamenta Zvezne države Viktorije Alexom Andrianopoulasom, zveznim ministrstvom za državljanske zadeve in multikulturo Garyem Hardgraveom, zveznim ministrom za imigracije, multikulturne zadeve in zadeve prvobitnih prebivalcev Philipom Ruddockom, zveznim poslancem in predsednikom skupine prijateljstva Avstralija - Republika Slovenija Paulom Nevillom, predsednico zgornjega doma parlamenta Novega južnega Walesa Meredith Burgmann ter nekaterimi zveznimi poslanci.

Na teh pogovorih so bile obravnavane predvsem naslednje teme:

- predlog Zakona o ratifikaciji Sporazuma o socialni varnosti med

Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije;

- potreba po pripravi zdravstvenega sporazuma med državama;
- finančna pomoč Avstralije slovenskim društvom in organizacijam ter slovenskim medijem v Avstraliji;
- omogočanje volitev slovenskim državljanom na širšem območju Avstralije;
- uvedba elektronske vize in ukinitve vprašalnika o možni udeležbi prosilcev viz v vojni po razpadu Jugoslavije.

Po mnenju avstralskih uradnih sogovornikov so Slovenci izredno delovni ljudje, njihova izobrazba pa je v primerjavi z izseljenci iz ostalih držav nadpovprečna, zato z njimi nimajo nikakršnih težav.

Po njihovi statistiki živi v Avstraliji 6640 Slovencev, ki so rojeni v Sloveniji, 5000 jih govori slovensko, 14000 pa se jih priznava kot Slovence. Od tega je 2505 zaposlenih, povprečje nezaposlenih pa je nižje od avstralskega povprečja. V letu 2001 je Avstralijo obiskalo 3346 Slovencev tam pa jih je ostalo le 1,7% kar je manj od povprečja. Pri pristojnih organih se bodo zavzeli za čimprejšnjo ratifikacijo socialnega sporazuma obeh vlad.

Predlog delegacije, da bi bilo potrebno med državama skleniti tudi sporazum na področju zdravstva bodo proučili, pobudo pa posredovali ministrstvu za zdravstvo, ki je pristojno za te zadeve. Glede predloga o uvedbi elektronskih viz so menili, da bi bila uvedba tega sistema draga in zapletena, zato ne velja hiteti s takšnim načinom podeljevanja viz.

Glede vprašalnika o možni udeležbi prosilcev viz v vojni po razpadu Jugoslavije so menili, da to vprašanje ni možno rešiti na bilateralni ravni, saj ta postopek od njih zahteva sodišče za vojne zločine v Haagu. Ko bo to vprašanje rešeno na multilateralni ravni bo tudi Avstralija odstopila od zahteve za izpolnjevanje teh vprašalnikov. Po vstopu Slovenije v EU pa bodo tudi proučili možnosti za poenostavitev izdajanja viz slovenskim državljanom. Zagotovili so, da se finančna pomoč Avstralije slovenskim društvom in organizacijam ne bo zmanjšala, saj misli multinacionalna država kot je Avstralija tudi v bodoče nameniti precej sredstev za ohranitev identitete posameznih narodov, ki živijo v tej državi.

Elani delegacije Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu na podlagi obiskov in razgovorov s Slovenci in avstralskimi oblastmi ugotavljajo, da je: potrebno čimprej sprejeti predlog Zakona o ratifikaciji Sporazuma o socialni varnosti med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije (objavljen v Poročevalcu, št. 5, z dne 5. marca 2003); čimprej pristopiti k pripravi zdravstvenega sporazuma med državama; pripraviti ustrezne programe finančne pomoči za slovenska društva in organizacije, vključeno za medije, ki delujejo v slovenskem jeziku; potrebno proučiti ustreznost veljavne volilne zakonodaje, ki bi omogočala vsem našim državljanom v Avstraliji možnost sodelovanja na volitvah; potrebno proučiti možnosti za izvedbo in financiranje pouka slovenskega jezika predvsem za Slovence druge in tretje generacije.

Uroš Pirnat,
podsekretar

Ljubljana, 25. marca 2003 Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je na seji, 20. marca 2003, po obravnavi porocila sprejela naslednje:

SKLEPE

K POROČILU O OBISKU KOMISIJE ZA ODNOS S SLOVENC V ZAMEJSTVU IN PO SVETU PRI SLOVENC V AVSTRALIJI OD 6. DO 17. FEBRUARJA 2003 1

Državni zbor Republike Slovenije naj sprejme prelog zakona o ratifikaciji Sporazuma o socialni varnosti med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije (ratifikacija sporazuma je predvidena na marčevski seji DZ).

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu predlaga Vladi Republike Slovenije, da prouči možnost za pripravo in sklenitev sporazuma o zdravstvenem zavarovanju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije. Predlog utemeljuje s tem, da je bilo na obisku delegacije Komisije s strani slovenskih izseljencev opozorjeno, da je njihovo vračanje oziroma stalno bivanje v domovini oteženo prav zaradi neurejenih meddržavnih odnosov na tem področju, saj pridobljenih pravic na področju zdravstva v Avstraliji ne morejo uveljavljati v Sloveniji.

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu predlaga Vladi Republike Slovenije, da naj ob pripravi programov finančne pomoči za slovenske izseljence v Avstraliji ustrezno dodatno podpre programe za učenje slovenskega jezika, delovanje Slovensko - avstralskega inštituta ter medije (tako tiskane kot elektronske), ki delujejo v slovenskem in angleškem jeziku.

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu predlaga Vladi Republike Slovenije, da prouči in ustrezno dopolni ter spremeni volilno zakonodajo tako, da bodo Slovenci, ki živijo na oddaljenih celinah lahko nemoteno uveljavljali svojo volilno pravico. Pri pripravi sprememb naj se upoštevajo predlogi slovenskih volilcev, ki se nanašajo na večje število volišč, sistem pošiljanja glasovnic po pošti ter organizacijo in izvedbo volitev v posameznih volilnih enotah.

Vlada Republike Slovenije naj prouči možnost ponovnega odprtja lektorata slovenskega jezika v Avstraliji.

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu predlaga Gospodarski zbornici Slovenije, da preko svojih organov pozove večje slovenske izvoznike v Avstralijo k vlaganju sredstev na podlagi sponzorstva za slovenske medije v Avstraliji.

***Franč Pukšič,**
predsednik*

3.srečanje slovenskih znanstvenikov s podjetniki in gospodarstveniki iz sveta in domovine v Ljubljani 17. – 20. junija 2003

Tretje srečanje slovenskih znanstvenikov in raziskovalcev iz domovine in sveta bomo po sklepu drugega srečanja združili s srečanjem s podjetniki in gospodarstveniki. Razprave obeh srečanj so nakazale, da je pri nadaljnjih srečanjih potrebno povabiti podjetnike in gospodarstvenike, ki znanosti dajejo dokončno obliko njenega poslanstva. To so poudarjali predvsem slovenski znanstveniki iz sveta, ki želijo in zmorejo domovini nuditi možnosti in priložnosti za njen ekonomski razvoj s pomočjo znanosti in tehnologije.

Ne smemo pozabiti, da veliko naših rojakov v tujini predava na prestižnih univerzah po svetu oz. z njimi sodeluje, deluje v uglednih znanstvenih institucijah, vodi v svetovnem merilu zelo uspešna podjetja. Po podatkih dr. Jožeta Velikonje je samo v ZDA preko sedemsto naših rojakov z doktorskim nazivom.

Slovenskih državljanov je komaj dva milijona, zato bi morali izkoristiti vsako priložnost, tudi to, da se Slovenci po svetu želijo enakopravno vključiti v demokratični napredek in tehnološki razvoj matične države.

Dosedanjih srečanj so se udeležili znanstveniki različnih področij delovanja. Enotno je bilo njihovo mnenje, da na tretje srečanje povabimo tudi podjetnike in gospodarstvenike. Posebno pozornost bomo posvetili izobraževanju in z njim povezano izgradnjo človeškega kapitala, zato bomo k sodelovanju pritegnili tudi študente. Standardni koncept univerza–industrija pomeni prenos znanja od profesorja prek študenta v industrijo, pri čemer je velikega pomena sposobnost profesorja vzbuditi ustvarjalno moč študenta kakor tudi posredovati mu najnovejša dognanja znanstvenikov in raziskovalcev v industriji.

Premajhna povezanost dosežkov znanosti in tehnološkega razvoja z industrijo nam narekuje, da moramo zastaviti nov koncept delovanja in vanj vključiti raziskovalce iz matice povezane z raziskovalci, ki živijo in delujejo po svetu.

Okvirni programski načrt tokratnega srečanja bo sestavljen iz **uvodnih predavanj** in dveh glavnih tematskih sklopov. Prvi tematski sklop bo osredotočen na »**Odpiranje slovenskih raziskovalnih in razvojnih jeder v svet in vloga Slovencev po svetu**«, drugi tematski sklop pa bo obravnaval pomembnost »**Prenosa raziskovalnih dosežkov v industrijo**«.

Čeprav nam sodobne tehnologije omogočajo pridobivanje mnogih informacij, pa ostajajo prav osebna poznanstva in posredovanja najboljša osnova za širšo povezavo med kolegi, strokovnjaki in študirajočimi v tujini, ki je lahko koristna za uspešno in produktivno delo. Tega dejstva se pri Svetovnem slovenskem kongresu dobro zavedamo, zato z velikim zanosom in navdušenjem prirejamo srečanja slovenskih razumnikov s sveta v domovini, ki so resnično uspešna prav zaradi njihovega odličnega odziva na naša vabila.

Znanstveno delo ali pa izdelek, ki nosi slovensko oznako, ustvarjajo strokovnjaki doma in po svetu, pri čemer sta kraj ustvarjanja in ustanova vse manjšega pomena. Srečanje kot tako pa je kot nalašče za povezavo stikov, izmenjavo znanstvenih izkušenj ter mnenj in je posvečeno spodbujanju in razširjanju znanja in raziskav v dialogu med Slovenci iz domovine in tujine.

SIA

**SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA
SLOVENE PRESS AGENCY**

SLOVENSKI DA ZA EVROPSKO UNUJO IN NATO

Slovenija naj postane članica Evropske unije in zveze Nato. Tako so z veliko večino sklenili slovenski volivci na referendumu v nedeljo, 23. marca. In medtem ko velika naklonjenost volivcev Evropski uniji ni bila nobeno veliko presenečenje, bi kaj takega ne mogli trditi za Nato. Tako rekoč do zadnjega ni bilo povsem jasno, kako bo sklenilo ljudstvo, naposled pa je odločeni za tudi za Nato ne le razveselil, ampak tudi nemalo presenetil predvsem tiste politike, ki so si najbolj prizadevali prepričati volivce o koristnosti vstopa v Severnoatlantsko zavezanstvo.

In kakšni so bili torej izidi referendurna o vstopu Slovenije v Evropsko unijo in zvezo Nato? Republiška volilna komisija je uradne izide razglasila dober teden dni po referendumu, 1. aprila. Za vstop v EU je glasovalo 89,64 odstotka oziroma 869.171 volivcev, za vstop v Nato pa 66,08 odstotka oziroma 637.882 volivcev. Udeležba na obeh referendumih je bila 60,4-odstotna. Udeležba na referendumu o vstopu Slovenije v EU je bila 60,44-odstotna; od skupaj 1.613.305 volilnih upravičencev jih je glasovalo 975.015. Oddanih je bilo 974.558 glasovnic, od tega jih je bilo 0,5 odstotka (oziroma 4884) neveljavnih. Za vstop v EU je glasovalo 89,64 odstotka, proti pa 10,36 odstotka oziroma 100.503 volivk in volivcev.

Referenduma o vstopu Slovenije v zvezo Nato se je od skupaj 1.613.305 volilnih upravičencev udeležilo 60,43 oziroma 974.988. Oddanih je bilo 974.524 glasovnic, od katerih jih je bilo 0,94 odstotka (oziroma 9179) neveljavnih. Za vstop je glasovalo 6608 odstotka, proti pa 33,92 odstotka oziroma 327.463 volivk in volivcev.

Naj posebej poudarimo, da so na tokratnem referendumu lahko prvič glasovali tudi volilni upravičenci, ki prebivajo v tujini. Tako je Republiška volilna komisija že v petek, 28. marca, posebej preštela glasovnice, ki so po pošti prispale iz tujine. V tujini je bilo tako na obeh referendumih po pošti in na 35 diplomatsko-konzularnih predstavništvih oddanih 2275 glasovnic, in sicer je za vstop v EU glasovalo 97,53 odstotka, za vstop v Nato pa 76,71 odstotka volivcev.

RVK je po pošti iz tujine prejela 77 glasovnic volivcev, ki so glasovali na referendumu o vstopu v EU, in 78 glasovnic volivcev, ki so glasovali na referendumu o vstopu v Nato. Za vstop v EU je po pošti iz tujine glasovalo 96,10 odstotka, za vstop v Nato pa 53,85 odstotka volivcev. Na 35 DKP je glasovala približno tretjina od skupaj 6659 volilnih upravičencev. Na referendumu o EU je bilo na DKP oddanih 2198 glasovnic: za vstop v to povezavo je glasovalo 97,58 odstotka, proti pa 2,42 odstotka volivcev. Na referendumu o Nato je bilo na DKP oddanih 2197 glasovnic: za vstop v Severnoatlantsko zavezanstvo je glasovalo 77,53 odstotka, proti pa 22,47 odstotka volivcev. Med vsemi 35 DKP je največ volivcev na referendurnih glasovalo v Buenos Airesu, in sicer 651 (od skupaj 1631 volilnih upravičencev): za vstop v EU jih je glasovalo 99,53 odstotka, za vstop v Nato pa 92,83 odstotka. Ševeda so predstavniki slovenskega političnega vrha, parlamentarnih strank, Evropske unije in zveze Nato z navdušenjem pozdravili odločitev volivcev za vstop v obe integraciji. Manj zadovoljni pa so bili nasprotniki zlasti vstopa v Nato, ki so presodili, da je takšen izid posledica vladne propagande in da sami niso imeli na razpolago enakih sredstev, kot jih je imela slovenska vlada. Predsednik slovenske vlade Anton Rop je po objavi prvih neuradnih izidov referendurnov poudaril, da je zelo zadovoljen in vesel obeh uspešnih referendmov. Pred nami je nov začetek, začetek nove poti v dve mednarodni organizaciji, v kateri smo si želeli in ki lahko soprispevata k bolj varnemu življenju vseh Slovencev. Pozitiven izid obeh referendmov je posledica mnogih dogodkov ter truda posameznikov in skupin, ki so si v zadnjem desetletju prizadevali za vabilo v EU in Nato. Slovenija je v desetih letih postorila veliko, da bi se pripravila na vstop v obe povezavi, vendar pa jo čaka še veliko dela. Slovenska vlada se veseli izzivov in priložnosti, po vstopu v EU in Nato pa bo po nastopil čas za še dejavnejšo vlogo Slovenije na mednarodnem prizorišču.

Tudi predsednik republike Janez Drnovšek je po prvih referendurnskih izidih izrazil veselje. Vesel sern, da smo se Slovenci znali pravilno in odgovorno odločiti, čeprav je bilo nekaj pomislekov, k posebej kar zadeva vključevanje v Nato, je dejal predsednik, ki je izide označil kot krono več kot desetletnih prizadevanj. S tem je končano veliko obdobje. Mislim, da v družbi z drugimi, demokratičnimi državami lahko zagotovimo boljše prihodnost. Začelo se bo neko novo obdobje skupnega delovanja in odločanja s temi državami. Predsednik državnega zbora Borut Pahor pa je presodil, da je bila to ne le modra, ampak v zdajšnjih mednarodnih okoliščinah tudi zelo pogumna odločitev, ki se bo za perspektivo tega in naslednjih rodov obrestovala. Ta izjemen dogodek nam bo ostal v spominu k dolgo časa, je dejal in dodal, da je to velik trenutek za usodo Slovenije in njenih ljudi. že v nedeljo, po zaprtju volišč je v Slovenijo kot prvi visoki evropski politični predstavnik prispel predsednik Evropskega parlamenta Pat Cox. Med drugim je dejal, da volilni izidi kažejo, da so se volivci odločno opredelili za umeščenost Slovenije v samo osrčje aktualnih evropskih zadev. "Dobrodošli doma", je pristavil Cox. "Pozdravljam, zaupnico, ki jo je Slovenija dala zvezi Nato, in pripravljenost države, da sprejme obveznosti članstva." S temi besedami se je na izid referenduma o Natu odzval generalni sekretar zveze Nato George Robertson. "Veliko je še treba storiti, da bo država pripravljena na članstvo, toda ta trenutek se zelo veselim, da bo Slovenija postala članica ekipe Nato, in slovesnosti na sedežu zavezanstva, ko bo Slovenija in drugih šest povabljenih držav navzočih ob podpisu pristopnih protokolov." Trnova pot do referenduma zlasti izpeljava referenduma o Natu je v Sloveniji nekaj mesecev odpirala številne dileme in burila javnost, predvsem zaradi dvojega: ali naj referendum sploh bo, in če, kdaj in kakšen naj bo.

Kar zadeva prvo vprašanje, torej ali bi referendum sploh imeli, ni odveč dodati, da tega od Slovenije nihče ni zahteval, so politiki pod težo javnega mnenja dokaj hitro klonili. Ljudje so vsekakor ves čas izrekli jasno stališče, da bi se o vstopu Slovenije v Nato radi izrekli na referendumu. O tem ni bilo dvoma. Zato so praktično vse parlamentarne stranke, tudi tiste, ki so napeljevale volivce, naj glasujejo proti vstopu v Nato, torej SNS in SMS, začele hitro razglasiti, da se zavzemajo za izvedbo referenduma. Potem pa so trešile ob težavo: kako doseči konsenzualni dogovor o načinu in času izvedbe. Kot je znano, so bili vsi poskusi v to smer neuspešni. Sicer pa je prvi konkretni predlog marca lani ponudila Stranka mladih Slovenije, ki je državnemu zboru v sprejem ponudila razpis predhodnega posvetovalnega referenduma o vstopu v Nato. Takšen predlog v parlamentu ni dobil podpore. Očitki so se vrtili predvsem okrog tega, da ni smiselno imeti referenduma, dokler sploh ne vemo, ali bomo v Nato povabljeni, o čemer se je odločalo na vrhunskem zasedanju Nata novembra lani v Pragi. Nekateri so tudi menili, da bi bilo bolje izpeljati referendum zavezujoče kot zgolj posvetovalne narave. Naposled je povabilo iz Prage prišlo, toda Slovenija je bila hkrati v času predsedniških volitev, kar je bilo pomembno zlasti zato, ker se je takratni predsednik vlade in LDS Janez Drnovšek odločil kandidirati za predsednika republike, posledice tega pa so še kako zaposlovale največjo vladno stranko liberalno demokracijo. Zato lanskega decembra še vedno ni bilo jasno, ne kdaj ne kakšen referendum bomo izvedli. Ko je bila oblikovana nova vlada, ko je slovesno prisegel novi predsednik države in ko so minili novoletni prazniki, je vendarle prišel čas, ko je vladajoča koalicija presodila, da je glede referenduma treba ukrepati. Tako je vlada najprej predlagala, da bi imeli posvetovalna referenduma o EU in Nato 9. februarja. Toda največji opozicijski stranki SDS in NSi, sta se temu močno uprli povrh sta vztrajali pri zavezujočem referendumu. Soglasja torej ni bilo. Nazadnje pa je vladajoča koalicija sama vložila pobudo za razpis posvetovalnih referendmov 23. marca. Toda ni ostalo samo pri tem. Pogajanja z opozicijo so se nadaljevala in tako rekoč v zadnjem trenutku pripeljala do dogovora o spremembi ustave. S tem pa sta bila volk sit in koza cela, kajti skladno z ustavo sta bila nazadnje referenduma obvezujoča, v primeru pozitivnega izida neponovljiva, pa tudi neveljavne glasovnice ne bodo štele kot glasovi proti, kot je veljalo poprej.

SREČANJE V MOJI DEŽELI 2003 SLOVENSKI IZSELJENSKI POHOD NA TRIGLAV

*"Dežela Kranjska nima lep šga kraja,
ko je z okolšno ta podoba raja!"
dr. France Prešeren (1800-1849),*

Dragi rojaki!

Kot del prireditve, ki bodo v Sloveniji v začetku poletja, ko je v domačem okolju veliko Slovencev, ki se kot lastovce vračajo v rodni kraj in ko Slovenci slavimo obletnico svoje samostojnosti, načrtujemo tudi pohod na Triglav. Pobudo za pohod je dal avstralski povratnik Peter Ešnik. Verjetno je med vami veliko starejših izseljencev, ki si od nekdaj želijo povzpeti se na streho Slovenije, le da jim to ni bilo mogoče. Veliko je tudi mladih, ki so se rodili v Sloveniji in so odšli v rani mladosti, ali pa so sploh rojeni v tujini staršem, ki imajo korenine v deželi pod Triglavom.

Okvirni program pohoda je naslednji: V petek zjutraj bo organiziran avtobusni prevoz z zbirnega mesta v Ljubljani do Bleda in nato do Aljažvega doma v Vratih, kjer naj bi bili ob 8:00 uri. Vzpon na Triglav ni nezahteven, ni pa tudi tako težak, da se ga dobro opremljen pohodnik ne bi lotil z uspehom. Pot bomo nadaljevali po Tominškovi poti, ki je delno tudi plezalna pot, vendar zelo lepo in varno urejena, do doma na Kredarici, kjer bo poskrbljeno za večerjo in prenočišče. Naslednje jutro po zgodnjem zajtrku bo vzpon na Triglav, sestop pa v dolino Triglavskih jezer. V domu na Sedmerih jezerih bo poskrbljeno za večerjo in prenočišče. V nedeljo zjutraj bomo pot nadaljevali proti Bohinju in se z avtobusom odpeljali na Bled, kjer bo potekala osrednja prireditev Srečanja v moji deželi 2003.

Kot pri vseh izletih v naravo je telesna pripravljenost pač zelo pomembna. Vsak posameznik, ki si želi sodelovati pri vzponu na Triglav, mora biti telesno pripravljen do take meje, da lahko hodi brez težav kake 4 ure in da nosi svoj dnevni nahrbtnik, ki pa naj ne bo težji od 8 do 10 kilogramov. Pri omembi telesne pripravljenosti moramo poudariti tudi zdravstveno stanje pohodnika in različne težave: visok krvni pritisk, sladkorna bolezen, božast itd. Predpogoj pa je tudi dobra, udobna in čvrsta pohodna obutev. Različnih telovadnih ali teniških copat ne moremo upoštevati kot primerno obuvalo za tak vzpon. Obvezna je tudi vetrovka, ki bo pohodnika varovala pred vetrom ali dežjem, čeprav upamo na lepo vreme.

Okvirna cena pohoda, ki vključuje avtobusne prevoze, nočitev, prehrano in vodniško službo je 85 EUR, 150 AUD ali 90 USD. Prijave bomo sprejemali do ponedeljka 2. junija 2003.

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo v tajništvo SIM, Cankajeva 1, 1000 Ljubljana tel: ++386 (0)1 24 10 280 fax: ++386 (0)1 425 16 73 e-mail: tajnik@zdrufenje-sim.si ali g. Peter Cesnik e-mail: aurora.australis@iol.net

Vsi tisti, ki se jim zdi vzpon na Triglav prezahteven, bodo lahko v okviru predvidenega programa spoznali druge naravne in tudi kulturne zanimivosti Gorenjske.

Tradicionalna prireditev Združenja Slovenska izseljenska matica SREČANJE V MOJI DEŽELI bo letos potekala na Bledu in v okolici od četrta, 3. julija, do nedelje, 6. julija.

Okvirni program prireditve: četrtek, 3. julij 2003 - prihod in namestitve družabni večer petek, 4. julij 2003 - odhod z avtobusom do Aljažvega doma v Vratih - pohod po Tominškovi poti do Kredarice (za udeležence pohoda na Triglav) - ogled kulturnih in naravnih znamenitosti občin Kranjska Gora in Jesenice (za tiste, ki se pohoda na Triglav ne bodo udeležili) sobota, 5. julij 2003 - pohod od Kredarice na Triglav in naprej do Sedmerih jezer (za udeležence pohoda na Triglav) - ogled znamenitosti Bleda v sklopu prireditve po Rikljevih poteh (za tiste, ki se pohoda na Triglav ne bodo udeležili) - obisk folklorne skupine Slovenija iz Berlina pri pevskem zboru Kralj Matjaž v Pliberku na Avstrijskem Koroškem (za tiste, ki se pohoda na Triglav ne bodo udeležili) - družabni večer s predstavitev lokalnih kulturnih društev (za tiste, ki se pohoda na Triglav ne bodo udeležili) nedelja, 6. julij 2003 - pohod od Sedmerih jezer v Bohinj in odhod z avtobusom na Bled (za udeležence pohoda na Triglav) - osrednja prireditev Srečanja v moji deželi 2003 na Bledu torek 8. julij 2003 - tretje tradicionalno srečanje slovenskih izseljencev in Slovencev iz zamejcev v Državnem zboru Republike Slovenije

*Lep pozdrav,
poslovni tajnik SIM
Dominik Lavrič*

Tabor slovenskih otrok iz zamejstva in po svetu

Od 27. julija do 3. avgusta 2003, Velika Polana.

Dragi mladi rojaki iz zamejstva in po svetu,

Kurenti – pustne maškare s Ptujkega - ravno v teh dneh prinašajo v deželo pomlad. Prav glasni so tudi svatje »Borovega gostivanja« v krajih, kamor se seli - naš in še posebno vaš - tabor Slovenskih otrok iz zamejstva in po svetu.

Letos smo izbrali Prekmurje, pokrajino, ki jo v najlepšem zaznamuje pisatelj Miško Kranjec s Povestjo o dobrih ljudeh Iz Velike Polane pri Murski Soboti smo prejeli prijazno povabilo za gostoljubno bivanje vas, mladih rojakov iz tujine.

Verjetno te najbolj zanima, kaj bomo v času tabora počeli. Bivali bomo pod šotori. Vse dni bomo kar se da pridni in radovedni. Spoznavali bomo Pomursko Slovenijo. Potepali se bomo po sledih »povesti o dobrih ljudeh«. Tako bomo obiskali obmejno Razkrižje, njihov skoraj pravljični Ivanov izvir, se osvežili v enem izmed naših znanih termalnih kopališč, pobrskali za ostanki mlinov na Muri. Obiskali bomo rojstni kraj našega pisatelja Miška Kranjca, preživeli dan z lončarji. Prav je, da se spomnimo tudi na slovenski jezik. Nekaj pogovora, zapeta pesem in kakšna zapisana beseda naj tudi letos ostanejo v vaših spominih.

To pa je le majhen delček vsega, kar bomo počeli. Bivanje z mladimi vrstniki iz Avstrije, Italije, ZDA, Nemčije, Švice, Hrvaške, Madžarske, BIH in še od drugod bomo popestrili z igrami brez meja, s pohodi in taborniškimi šegavostmi, večere pa zapolnili z veselim druženjem ob tabornem ognju.

Če se odločiš, da se boš tabora udeležil in bi se rad na njem kar najbolje počutil in preživel prijeten teden v naši družbi, boš potreboval naslednje »pripomočke«:

- topla oblačila in vetrovko
- gorniške (pohodne) čevlje - gojzarje in športne copate
- spalno vrečo s podlogo (armafleks)
- brisače, pribor za osebno higieno, kremo z UV faktorjem nahrbtnik
- zaščito pred insekti (muhami, komarji, klopi in podobnimi zvermi)
- morebitna zdravila z navodili za uporabo
- veljavni potni list in urejeno zdravstveno dokumentacijo.

Prispevek za bivanje znaša 75 evrov. Pričakujemo, da bodo udeležence na tabor pripeljali starši oz. predstavniki slovenskih organizacij iz zamejstva in po svetu.

Trudimo se, da bo preživeti čas na letošnjem taboru prijetno zaznamoval tudi tvoje počitnice ter te prijazno vabimo, da se tabora udeležiš in zanj navdušiš še koga od tvojih prijateljev ali znancev.

V veselem pričakovanju vaše prijavnice vas lepo pozdravljamo.

Za SK Svetovnega slovenskega kongresa
Jana Eop

CURTRAX

Pet tisoč glasov Sonie Leber in Davida Chestwortha v Ljubljani

Ljubljana - Ko je naša ugledna rojakinja Sonia Leber ob prejšnjem obisku pred nekaj meseci obiskala Ljubljano, so bila, kot smo lahko ugotavljali na srečanju v preddverju ljubljanskega gradu, v njeni beležki že skicirana najbolj prikladna prizorišča za ureditev »bodoče zvočne instalacije« v okviru prireditve Avstralska pomlad v Sloveniji. Ta se je medtem že razcvetela v vsej svoji oearljivosti; s številnimi prireditvami, filmi, predstavami, med drugim prevedene knjige in samega avtorja, Richarda Flanagan Smrt rečnega vodnika, in drugimi priložnostnimi srečanji v osrednjem slovenskem hramu kulture, Cankarjevem domu v Ljubljani.

Prav sredi nenavadno toplega maja pa sta Sonia Leber in David Chesworth predstavila še eno od izvirnih in nenavadnih podob Avstralske pomladi prebivalcem glavnega mesta in obiskovalcem tudi na prostem v središču mesta - 5000 Calls na Šušarskem mostu v Ljubljani. Ta v slovenskem prostoru edinstvena umetniška predstavitev v enem najlepših predelov osrja Stare Ljubljane na Šušarskem mostu, ki neustavljivo vabi premeriti z nekaj koraki ali vsaj objeti s pogledom dve sosednji obrežji Ljubljanice med Zlato ladjico in Mackom, ali pa na drugo stran do Gornjega trga, kjer je rojstna hiša naše pesnice in urednice Pavle Grudnove, pa skriva v sebi vešplasto simboliko; velikanski most so ob sodelovanju Iva Lebra s sodelavci, - očeta Sonie Leber - pred leti razpeli slovenski umetniki iz Avstralije, ki so se predstavili s svojo ustvarjalnostjo v Narodnem muzeju v Ljubljani. Pet tisoč glasov (5000 Calls), skupni projekt Sonie Leber in Davida Cherwortha pa na pravem mostu tokrat predstavlja svojevrsten simbolni "most", skupno točko, kjer sta se ob človeških glasovih in glasbi našla dva umetnika v skupnih kreativnih projektih.

Ta, se pravi 5.000 Calls, je bil je bil prvič predstavljen v sklopu umetniškega spremljevalnega programa sydneyjskih olimpijskih iger leta 2000. Na 4,5 hektarjev velikem prizorišču, zdaj vse bolj poraščenim z evkaliptusovimi drevesi, bo še nekaj naslednjih let zvočna instalacija, ki mimoidočim iz številnih zvočnikov posreduje 5000 različnih posnetih zvokov športnikov, petja domorodcev, priganjanja pastirjev in drugo. Podoben, le seveda precej manjši projekt zdaj lahko spoznavajo Ljubljančani in gostje, ki v poletnem času v precejšnjem številu zahajajo v slovensko prestolnico. Gre za nenehno se spreminjajoči zvok, kjer sta avtorja uporabila 5.000 "naelektrenih" človeških glasov iz vsakdanjega življenja: vzdih, sopihanje in ječanje pri delu, užtku, športu, pesmi in boju... Občutek govora je iz teh vsakdanjih posnetkov odstranjen, da se tako odkrije "zvočna pokrajina" človekovega udejstvovanja. Kot so ob tej priložnosti poudarili prireditelji, strokovna skupina Cankarjevega doma v Ljubljani in sta še dodatno pojasnila Sonia in David, sta med drugim, lani dobila tudi naročilo za multimonitorsko video instalacijo The Persuaders za odprtje Galerije Cinemedia na Federation Square v Melbourne in The Master's Voice, delo za javni umetniški program Canberre.

Vsak zase in skupaj sta pripravila vrsto zanimivih predstavitev, med drugim interpretativna zvočna instalacija za Muzej Victorie, melbournski Muzej imigracije in Sydneyjski muzej, kar odraža neprestano zanimanje za kulturno zgodovino in uporabo zvoka za množenje pomenov in kontekstov. David Chesworth je kot skladatelj predan ideji, da se ne sme nikoli zavezati v en varen, zanesljiv prostor. Napaja se pri široki paleti glasbenih žanrov in naravnih zvokov, ki jih oblikuje v nenavadne in nepriekovane kombinacije. Z vprašanjem zaznamuje ustaljena pričakovanja o tem, kaj določen zvok pomeni, kako se tipično uporablja. Sonia in David sta se zaradi številnih obveznosti medtem že vrnila v Avstralijo, vendar bo še letos vnovična priložnost za srečanje z Davidom Chestworthom, saj bo v okviru Avstralske pomladi kot vodja vodilne avstralske zasedbe nove glasbe, nastopil na samostojnem koncertu v Sloveniji 9. junija

Dragica Bošnjak

Ljubljani je grozilo bombardiranje

V nadaljevanju sojenja nekdanjemu jugoslovanskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću za zločine v BiH in na Hrvaškem pred haaškim sodiščem je kot priča tožilstva nastopil upokojeni general JLA Miloslav Djordjevič. Spregovoril je tudi o pripravah na intenzivno bombardiranje Ljubljane 26. julija 1991 s celotno eskadriljo jugoslovanskih bojnih letal, ki ga je po njegovih besedah preprečil tedanji predsednik zvezne vlade Ante Marković. Kot je še povedal upokojeni general, je bila konec junija 1991 ena letalska enota JLA v polni pripravljenosti na letalske napade na prometna križišča in podobne cilje v slovenski prestolnici, saj naj slovenska stran ne bi bila spoštovala dogovora o nenapadanju.

Milošević je v navzkrižnem zaslišanju skušal doseči potrditev njegovih običajnih tez, da so bili vzroki za izbruh vojne nezakonita odcepitev Slovenije in Hrvaške, njune paravojaške sile in ogroženost Srbov. "Hrvaške oborožene sile so sicer bile legitimne, vendar nezakonite po jugoslovanskih zakonih," je na to dejal upokojeni jugoslovanski general.

"Glede na to, da Slovenija in Hrvaška nista spoštovali postopka ločitve na podlagi ustave SFRJ", so Milošević, tedanje oblasti in vojaški vrh pospešili ta proces, je poudaril Djordjevič. Milošević je vztrajal, da tedanja oblast v Srbiji ni bila povezana z odcepitvijo Slovenije. Na to trditev je Djordjevič odvrnil: "Na podlagi knjige Borisava Jovica ste se že 27. junija 1990 dogovorili, da boste Slovenijo čim prej prepregali iz Jugoslavije."

ANTOLOGIJA AVSTRALSKE POEZIJE

izšla je knjižica z izborom avstralske poezije 20. stoletja, naslovljena Vesolje okrog kuščarja.

V nasprotju s prozo je bila avstralska poezija v slovenski literaturi doslej precej zapostavljena, je bilo slišati na predstavitvi knjige v klubu Cankarjevega doma. Zdi se, da se je v času prireditve avstralska pomlad ponudila lepa priložnost predstaviti pesništvo te oddaljene

celine. Verze 24-ih pesnikov in pesnic različnih rodov in literarnih usmeritev je prepešnil Bert Pribac, spremno besedo prispeval David G. Brooks, antologija pa je s pomočjo Cankarjeve so poleg anglosaških avtorjev vključeni še prvobitni prebivalci kontinenta pa tudi kasnejši priseljenci, ki so angleščino sprejeli za svoj jezik.

Začetki njihove poezije sežejo v sredo 19. stoletja, pričujejoča zbirka pesmi pa je predvsem zares avstralskega mode-rnizma v konservativno pesništvo prve polovice 20. stoletja.

Aleš Berger, ki je Vesolje okrog kuščarja uredil, je Pribac izbor avtorjev opisal s temi besedami: Vsaka antologija je sito. To je bilo bolj gosto, a zato so na njem ostali večji biseri.

Narodna in univerzitetna knjižnica želi dokumentirati vsa gradiva, povezana s slovenstvom

NEPRECENLJIVO BOGASTVO ZA PRIHODNJE RODOVE

Ko je leta 1774 blagopokojna Marija Terezija velela izročiti 637 knjig iz pogorelega jezuitskega samostana novoustanovljeni knjižnici, je bilo posebej sporočeno,

da bo namenjena »splošni rabi«. Resda se je to uresničilo šele čez dve desetletji, toda vse od takrat so bile predhodnice današnje NUK namenjene javnosti.

Takoj po osvoboditvi leta 1945 pa je s posebno uredbo takratna Narodna vlada Slovenije tej ustanovi podelila status Narodne in univerzitetne knjižnice. In z zakonom, ki je bil sprejet leta 1982, je njena temeljna naloga »hranjenje, predstavljanje in dajanje v uporabo knjižno gradivo, ki dokumentira slovensko duhovno ustvarjalnost«. Število hranjenih dokumentov pa je že zdavnaj presežilo številko 2 milijona.

Zato ne preseneča, da se je slovenska nacionalna knjižnica vselej zavedala svojega poslanstva in skušala stopati v korak z razvojem knjižničarstva in informatike v svetu. Ustanovila je celo svojo agencijo in se povezala z najboljšimi svetovnimi dokumentacijskimi središči, leta 2001 pa je celo dobila status depozitarne knjižnice EU. Ker smo slišali, da posveča NUK še posebno pozornost tudi povezovanju s Slovenci po svetu, smo se zapletli v pogovor z vodjo oddelka retrospektivne narodne bibliografije **mag. Rozina Švent**. In že na začetku smo dobili odgovor na naše prvo vprašanje:

Če želite dobiti preko računalnika potrebno literaturo ali informacije o vsem, kar je zanimivega v povezavi s Slovenijo, je zagotovo najboljša rešitev NUK. Pot pa je preprosta: pojdite na Mrežnik - kazipot po informacijskih virih. Ali, natančneje:

Domača stran NUK > Informacijski viri spletni naslov <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/mreznik.html>

Kajti njihov Mrežnik je v bistvu odskočna deska do najrazličnejših orodij za iskanje informacij: iskalnikov, katalogov, servisov z elektronskimi časopisi, znanstvenih in strokovnih bibliografij, citatnih indeksov, nacionalnih bibliografij, enciklopedij in ta-

imenovanem D-fondu (»D« je bila oznaka za direktorja) in je bilo potrebno za vpogled pridobiti posebno dovoljenje. Tako imenovani »državi sovražni tisk« je sicer počasi postal vse bolj dostopen že v osemdesetih letih, po osamosvojitvi Slovenije pa omejitev seveda sploh več ni.

Veliko rojakov v tujini, kot je pripovedovala, ima še nekakšen strah pred iskanjem literature, ki je izhajala ali izhaja v tujini, vendar je tega nezaupanja vse manj. Še več. V NUK si močno prizadevajo, da bi jim rojaki, slovenska društva in klubi poši-

Pod geslom »Slovenika« namreč v NUK zbirajo prav vse, kar izhaja v slovenskem jeziku. Najtesnejše stike imajo tako s Slovenci in njihovimi ustanovami v Avstraliji, Argentini, ZDA in Kanadi, seveda pa tudi z drugimi, saj z nekaterimi redno in že dolgo izmenjujejo gradiva. Pri tem je gospa Šventova še posebej omenila bogate arhive Studica Slovenica dr. Janeza Arneža, ki je zbiral gradiva v ZDA in zdaj živi v Škofjih zavodih, in zapuščino dr. Karla Ceglarja. Vendar so, kot je poudarila, za zbiranje gradiva očitno ključnega pomena osebna znanstva, pogovori in dogovori, pri čemer so glede sodelavcev najbolj prizadevne predvsem naše rojakinje po svetu. Nikakor pa ne gre samo za zbiranje literature v slovenskem jeziku, temveč tudi za prispevke Slovencev in Slovencev v drugih jezikih in v tujih revijah. Seveda je povsem nemogoče, da bi v NUK lahko vsemu sledili, zato so veseli vsakega prispevka ali vsaj opozorila. In na srečo se vse bolj utrjuje osebni odnos posameznih avtorjev do NUK, ki se zavedajo, da pomeni vsak prispevek bogatitev skupnih dokumentacijskih arhivov slovenske duhovne ustvarjalnosti.

In dobro je, kot meni gospa Šventova, da se vse več ljudi zaveda pomena računalniške povezave, saj se je očitno že mnogo starejših otreslo začetnega strahu, zlasti glede uporabe interneta in elektronske pošte. To je tudi najhitrejša in najcenejša pot. Predvsem pa je pomembno, da se vsa ustvarjalnost Slovencev in po svetu hrani in da je dosegljiva prav vsakomur že danes in tudi jutri. In ob tem nikakor ne gre pozabiti, da gre tudi na tem področju za etični in domoljubni odnos rojakov do Matice in končno tudi do tistih, ki prihajajo za nami, pravi gospa mag. Rozina Švent.

JANEZ KOROŠEC

Mag. Rozina Švent nam je razkazala dokumentacijo.

ko naprej, pa tudi vsega, kar je namenjeno povsem preprostim bralcem. Tako lahko, kot pravi mag. Rozina Švent, vsakdo po mili volji brska po katalogu in išče vse, kar ga zanima. In tudi dobi, če je le mogoče.

V bivši Jugoslaviji dolga leta ni bilo prav lahko pogledati v literaturo v slovenskem jeziku, ki je izhajala v tujini, zlasti še, če je šlo za publikacije, ki so jih »merodajni krogi« uvrščali med »tisk politične emigracije«. To je bil tabu za večino povprečnih državljanov in privilegij za posameznike, pri čemer celo NUK ni dobil dovoljenja za uvoz nekaterih publikacij. Včasih, kot je povedala gospa Šventova, je bila precejšnja večina pogojno dosegljivega emigrantskega tiska shranjena v tako

ljali prav vse, kar natisnejo in izdajo v slovenskem jeziku, od vabil, programov posameznih prireditev in krajsih informacij, do lističev, glasil, brošur in knjig. Zato še posebej zaprosajo tudi naša diplomatsko-konzularna predstavništva, da bi k temu spodbujali rojake in jim pošiljali vse, kar dobijo od njih. Kajti zbiranje takšnega gradiva pomeni trajno hranjenje dokumentov, hkrati pa zagotavlja najširše možnosti za njihovo uporabo, bodisi za osebno informiranje ali za strokovno obdelavo. Skratka, lepo bi bilo, pravi gospa Šventova, če bi se Slovenci po svetu še veliko bolj zavedali svojega odnosa do narodnih arhivov, saj gre končno tudi za informacije, ki bodo pomenile neprecenljivo bogastvo za prihodnje rodove.

St Johns Park Panthers (Triglav) ponuja bar, Club Keno in ostale možnosti zabave. Uživate v preprosti zabavi in sprostite se v prostorih vašega Panthers kluba!

Postanite član kluba St Johns Park Panthers (Triglav) s tem postanete tudi član celotne grupe Panthers Entertainment Group, največje skupine klubov na južni polobli.

Vaše članstvo vam omogoča vstop v vse Panthers klube po NSW, popuste na hrano v izbranih klubih, poizkusno članstvo v Ambassador Card program, možnosti najvišjega zadetka ali nagrade na vseh možnih igrah na srečo ali promocijskih tekmovanjih preko celega leta.....tukaj ni dvoma, da s članstvom pridobite mnoge ugodnosti.

V kolikor postanete član kluba St Johns Park Panthers (Triglav) s članstvom pridobite največ za vloženi denar.

Vedno boste dobrodošli v kateremkoli od naštetih klubov Panthers klubov. Upajmo, da se kmalu srečamo, obiščete nas in se prirečate!

Bathurst Panthers
132 Piper Street
BATHURST NSW 2795

Bathurst Panthers Bowling Club
29 William Street
BATHURST NSW 2795

Panthers ClubNova Newcastle
King Street
NEWCASTLE WEST NSW 2302

Panthers ClubNova Cardiff
Munibung Road
CARDIFF NSW 2285

Panthers North Richmond
33 Beaumont Avenue
NORTH RICHMOND NSW 2754

Lavington Panthers
795 Centaur Road
LAVINGTON NSW 2641

Panthers World of Entertainment
Mulgoa Road
PENRITH NSW 2750

Port Macquarie Panthers
1 Bay Street
PORT MACQUARIE
NSW 2444

Port Macquarie Panthers Sports Club
52 Boundary Road
PORT MACQUARIE NSW 2444

Mekong Panthers
1st Floor, 117 John Street
CABRAMATTA NSW 2166

St Johns Park Panthers (Triglav)
80-84 Brisbane Road
ST JOHNS PARK NSW 2176

Wallacia Panthers Golf & Country Club
13 Park Road
WALLACIA NSW 2745

West Epping Panthers Bowling Club
17 Mountain Street
EPPING NSW 2121

St Johns Park Panthers (Triglav) 80-84 Brisbane Road ST JOHNS PARK NSW 2176

Novice iz Newcastle

Ko so balinarji kluba Panthers St. John's Park Triglav pripravili izlet v Port Stephens, so v njihovo sredino povabili tudi rojake iz Newcastlea. Seveda smo se udeležili, čeprav v zelo skromnem številu. Skupno smo doživeli izredno prijeten dan in srečanje, ki bo nam še dolgo ostalo v spominu. Tu se je tudi porodila ideja, da klub Triglav pomaga rojakom v Newcastleu s praktičnim pripomočkom, in sicer v obliki foto-kopirnega stroja.

Sprejem aparatov v Klubu Triglav, od leve: Maria Grosman, Lesley Blefari, Peter Kroke, Ivan Klobèič

Voditelji kluba Triglav so idejo podprli in sklenili, da nam podarijo namesto foto-kopirnega aparata, novi skaner in laser tiskarni stroj. Ker v zadnjih nekaj mesecih veliko govorimo o ohranjanju predvsem društvenih arhivov, pa tudi osebnih arhivov, bo prejem omenjenih aparatov izredno velikega pomena za Slovensko društvo "Tivoli", Newcastle.

Podaritev je bila izvršena 13. aprila v klubu Triglav. Predajo sta izvršila gospod Peter Kroke, ki je v nagovoru objasnili značilnost in pomen praktične pomoči rojakom v Newcastleu, in Lesley Blefari,

Rojaki iz Newcastlea v Klubu Triglav. Od leve: Janez Manko, Ludmila Manko, Cilka Prinèič, Ivan Klobèič, Jožefa Crngo, Helen Gorjup, Tone Gorjup

manager kluba St Johns Park Panthers (Triglav). V imenu rojakov iz Newcastlea sta prevzela aparate gospod Ivo Klopèič, predsednik društva "Tivoli", in Marija Grosman, tajnica in blagajničarka.

Rojaki in člani Slovenskega društva "Tivoli" se na tem mestu iskreno zahvaljujemo klubu St. Johns Park Panthers (Triglav) za izredno široko-grudno daritev, katera bo nam res pripomogla, da uredimo arhivske dokumente in, da jih oeuavamo za nase bodoče generacije. Posebna zahvala Petru Kroke, ki je tisto skromno osnovno idejo predstavil njegovim predstojnikom in podprl našo prošnjo. Hvala Peter. Zahvala vsem, ki ste nam na kakršen koli način pomagali. Obljubljamo, da bomo skrbeli in euvali te aparate in skrbeli, da se uporabljajo le v društvene namene.

Hvala vam.

Maria Grosman

NAŠE POTI ŽIVLJENJA

Piše: Marija Grosman

Marjetina zgodba

Marjeto sem spoznala kmalu po mojem prihodu v Newcastle pred petinštridesetimi leti. Ker se pa vsako življenje odvija drugače, vse se z Marjeto skozi vsa ta leta srečale le tu in tam.

Marjeto sem vedno poznala kot pridno, skrbno, skromno in zelo pošteno osebo. Nikoli nisem spraševala po njeni preteklosti, dokler me radovednost in želja, da zapišem vsaj nekaj življenjskih zgodb o slovenskih ženah in materah v Avstraliji, ne premaga. Srečale vse se pri prijateljici v prisrčnem in veselem vzdušjem. Beseda je dala besedo in nastal je zapis, katerega pravkar prebirate.

Marjeta, rojena v čudovito lepih Slovenskih gorica, je imela tri leta, ko ji je umrla mama. Edini mamini spomin je nekako zakrit v megli in obraza ne more prav videti. Spomni se samo, da je snežilo, mama je jokala in jo stiskala k sebi. Imela je še brata in sestro. Sestra je umrla v sedmem letu starosti.

Oče se ni brigal za otroke. Šli so služiti. Marjeta je bila pri stricu in teti vse do dvanajstega leta. Pravi Marjeta: »Ko sem bila stara dvanajst let, jaz sem šla k očetu, samo on se ni zanimal za nobenega otroka. Ostala sem na cesti; država me je vzela in me dala v dežji dom v Mariboru, kjer sem ostala vse do petnajstega leta starosti.«

Čez nekaj časa bivanja v domu, je Marjeta, skupno z dvema drugima prijateljicama, dobila sobo pri neki zelo visoko stoječi uslužbenki - komunistki. Hranile so se v menzi. »Kaj dobiš na mizo, to poješ. Nihče se ne briga, si lačen ali sit!« pojasni Marjeta. S štirinajst in pol leti je začela delati v tekstilni tovarni v Mariboru.

Povojna leta so bila zelo kruta, tudi za mlado Marjeto. Njena nekoliko starejša sostanovačka je zaradi neke nepremišljene pripombe ob Titovem obisku v Mariboru, potem, ko je dobila sporočilo, da se javi na zaslišanje pri udbi, še isti večer s prijateljem pobegnili v Avstrijo. Čez dva dni se je že Marjeta zagovarjala na udbi in se znašla v političnih zaporih. Tam je ostala nekaj čez dva meseca. Ko je imela prvo priložnost - ob nedeljah je delala na vrtu neke uslužbenke - je pobegnili v Avstrijo.

Marjeta takole obrazloži: »Tri dni sem samo na cukerni vodi živela: ena ženska v enem stranišču mi je dala. Pobegla sem sama. Eno noč sem v cerkvi prespala. Prišla do Graza, iskala strica in ga ne našla. Eni so rekli, da je umrl, drugi, da je odšel. Nisi vedel, kje si! Nemški sem vedela, ker sem za časa vojne hodila v nemško šolo. Malo sem delala, jutri pa naprej šla. Veš, en večer spiš tu, drugi tam, dokler nisem prišla do Graza in potem do Leobna. Neko noč sem spala na klopi v parku, ko me je našla policija. Bala se sem, ker sem bila mladoletna, da me bodo vrnili. Takrat so dajali otroke še nazaj v Rusijo. Tisti IRO (International Refugee Organization - opomba pisec) je otroke še takrat prodal. Dali so me v dežji dom v Leobnu, kjer so mi dali možnost, da se učim za bolničarko v bolnici, kjer sem dosegla predpisano kvalifikacijo, saj sem napravila vse zahtevne izpite.«

Ker je Avstralija takrat sprejemala veliko siromašnih in izgubljenih otrok iz Anglije in drugih držav, je tudi Marjeta, še vedno kot mladoletno dekle, pod pogojem, da bo delala tam in tisto, kar bodo določile avstralske oblasti vse do njenega 21. leta starosti, 5. decembra 1949, na ladji Hellenic Prince, prispela v Sydney. Mimogrede naj omenim, da je bila njena ladja, Hellenic Prince, edina v Avstraliji zgrajena ladja, ki je med leti 1949 in 1952 iz Neaplja in Bremerhavna prevažala emigrante v Avstralijo. Druge ladje so bile večinoma italijanske.

Marjeta je prišla v lager Bathurst. Prvo je šla pobirat krompir na farmo; pozneje je našla še druga farmska dela. Dela se nikoli ni ustrašila. Živela je v lagerju, kjer je spoznala fanta, falota. Čeprav je postala noseča, je vendar še vedno delala. Nihče ni vedel, da je bila noseča, in tudi nikomur ni upala povedati, ker se je bala, da bo izgubila otroka, če zvedo državni organi. V Bathurst bolnici je rodila zdravega, normalnega in lepega otroka.

Tako nadaljuje Marjeta: »Prinese nurse meni otroka, da ga dojm. A že je prišlo navedenje: ker nisem dovolj stara, in, ker nimam nikogar, mi ne dovolijo, da otroka dojm. Samo so čakali, da jaz podpisem papirje, ali jaz jih nisem hotela podpisati. Postala sem bolana od velikega pritiska, imela sem vročino, oni pa le silijo

v mene, da podpišem. Poslali so me nazaj v lager, vendar mi otroka niso dali. In, veš zakaj nisem podpisala? Zato, ker sem rekla, moj otrok se ne bo mučil kot jaz. Jaz mojega otroka ne dam, pa, če je red za umret, pa naj on z mano umre, da ga ne bo noben pretepal in povrgel. Saj mogoče bi otrok bil alright, pač pa jaz vem, kaj sem jaz preživela brez roditeljev in brez vsakogar.«

Končno je Marjeti pomagala neka Mrs Brown, po rodu Angležinja, da je ušla krempljem krute državne oblasti. Gospa Brown je dala Marjeti vse, kar je bilo potrebno za otroka do enega leta starosti, istočasno pa skrivoma organizirala duhovnika in cerkev, kjer so krstili nedolžnega otroka, katerega je Marjeta dejansko morala ukrasti iz bolnice. Tako pojasni Marjeta: »Enostavno. Jaz sem vedela, kaj se dela v bolnici, ker sem delala v bolnici; vem za vsak njihov korak. Jaz sem lepo otroka vzela, ga zamotala noter, oblečen je tako bil kaj ima tisto majčko, in ga odnesla v cerkev. Kot krščenega, sem odnesla nazaj v bolnico. Niti vedeli niso, da je otrok manjakal. Drugi dan so me klicali po mikrofoni in mi dali otroka, da sem lahko sama skrbela za njega.« S tem, da je bil otrok krščen, je dobil svoje ime in je takorekoč postal legalna oseba z imenom matere na rojstnem odnosno na takratnem krstnem listu. Ni bil več otrok brez imena!

Okoliščine za mlado mater in otroka v lagerju, kar bo verjetno marsikatera slovenska mati, ki je šla skozi lager, sama potrdila, so bile izredno hude. Kot pravi Marjeta: »Zima v Bathurstu je bila zelo huda, ko smo prišli v Avstralijo. Pa niso dali, da zakurijo; pa veš, kaka je v Bathurstu zima. Pa trebaš kopat otroka v tisti hladni baraki. Vse povsod to veter piha skoz, in da ga kopam...«

Iz Bathursta se je Marjeta preselila v lager Greto, kjer je ostala kar nekaj časa. Pozneje je našla zaposlitev za nekaj časa v Viktoriji, potem pa se spet preselila v NSW, kjer še danes živi. Delala je vsa mogoča dela in vedno imela otroka pri sebi. »Otrok je bil moj in morala sem skrbeti za njega. Otroci rabi jesti in edino z delom sem lahko zaslužila za hrano in stanovanje. Večinoma sem se sama preživljala s tisto funto, kar sem dobila kot otroško doklado. Jaz sem bila velikokrat lažna, otrok pa nikoli ni bil prikrajšan za hrano. Zmeraj sem morala delati, ker kdo pa mi bo za otroka plačal in stanovanje plačal,« pove ponosna Marjeta.

Ko je imel otrok deset let, je Marjeta prihranila dovolj denarja in kupila hišo. V šestnajstih letih je hišo izplačala. Možakar, ki ji je hišo pred leti prodal, je sam prišel k njej, prinesel s seboj vse dokumente in papirje ter ji rekel, da že dolga leta prodaja hiše, vendar je Marjeta bila prva in edina, ki je hišo izplačala predčasno! Še bolj je bil ponosen na Marjeto, ker je bila ženska, ki je dosegla taki uspeh. Tudi Marjeta je obetila, da se ji je zvalilo veliko in težko breme z njenih ramen.

Danes je Marjeta upokojena in še vedno živi v isti hiši v krogu številnih prijateljev. Njen otrok je že davno odrasel, vendar je za Marjeto še vedno »njen otrok«.

Reče Marjeta: »Moj otrok je priden in ima veliko spoštovanja do mene. Še vedno deli stvari z menoj, kot sva delila nekoč. Če kupi dve konzervi česar koli, eno vedno prihrani za mene. Imam ga zelo rada!«

Da, tako se prepletajo naše življenjske poti. Prav je, da jih zapišemo in pustimo v spomin našim potomcem, saj smo kot slovenske matere tudi mi orale avstralsko ledino!

ALPETOUR
 potovalna agencija d.d.

Mirka Vadnova 8 Si - 4000 Kranj Slovenija

Telefon iz Avstralije: 0011-386-4-204 1160

Fax iz Avstralije: 0011-386-4-204 2570

Sydney - Adriatic Adventure

exkluzivni zastopnik za Avstralijo 02-9823 0011

Iz Martine fotografske torbe

Kaj delajo balinarji Triglava

Balinarjev Triglava je kar veliko in radi balinajo. Radi tudi potujejo, pa naj bo na izlete ali na balinarska tekmovanja v druge klube. V mesecu marcu smo se namenili na balinarsko tekmovanje k prijateljskemu klubu v Wollongong in to kar v velikem številu, na žalost pa drugi klubi niso bili tako navdušeni in tekmovanje je bilo tako odpovedano.

Tako smo balinali kar doma v domačem klubu in bolj obširno proslavili rojstne dneve naših članov, ki jih tradicionalno obhajamo s skupno večerjo in kozarčkom vina.

Naše balinarke so sodelovale na tekmovanju NSW Balinarske zveze za prvenstvo v NSW. Klub Triglav Panthers so zastopale Dora Hrvatini, Sofija Šajn, Lidija Jeraj in Lesley Blefari. V tekmovanju za ženske posamezno je Dora Hrvatini zasedla drugo mesto, Lidija Jeraj pa četrto. Malo slabše so se odrezale v dvojkah, Dora Hrvatini in Sofija Šajn sta zasedli tretje mesto, za ekipama Kluba Fogolar Furlan in Kluba Marconi.

Eleonora White na pomoč pogorelim iz Canberre

Gospa White, ki jo poznamo kot organizatorko dobrodelne skupine "Help", ni zdrava, če ne zbira sredstev za pomoč komu, ki je pomoči potreben. Potem, ko je z izdatnimi sredstvi podprla že skoraj vse otroške bolnice v Sloveniji, je svoje delu usmerila v pomoč družinam v Canberri, ki so v zadnjih požarih izgubile svoje domove; med njimi je bilo tudi nekaj slovenskih družin.

Poleg rednega nabiranja prispevkov v Klubu Triglav Panthers in Verskem središču Merrylands je gospa White organizirala tudi loterijo, za katero je Klub Triglav Panthers daroval televizijski sprejemnik kot glavni dobiček, sama gospa White pa je darovala lepo umetniško sliko in števe drugih dobitkov. Loterija je bila izžrebana v Klubu Triglav Panthers na Anzac dan, 25. aprila. Po spominski svečanosti pred Cankarjevim spomenikom ob 5 h popoldne. Gospa White je bila tudi eden pokroviteljev balinarskega tekmovanja za ANZAC pokal in večerjo, ki je bila isti dan.

Dobitniki glavnih dobitkov so bili: Miro Lipold, je prejel televizijo in Kocijan Kobal (brat našega pisatelja Ivana Kobala, ki je bil v Sydneyu na obisku iz Canberre), umetniško sliko. Gospa White je s to akcijo nabrala preko \$1.600.- za pogorele.

Poleg rednih tekmovanj vsako sredo popoldne in nedeljo popoldne, smo šli tudi na avtobusni izlet, nabirat kostanj v Orange. Tu smo imeli malo smole, saj je dan, ki smo ga izbrali, izgledal, kot pravi zimski dan, vetroven, deževen in hladen, vendar smo v prijatni družbi vseeno imeli kar prijeten izlet. Tako imamo tudi naš naslednji izlet (z avtobusom do Brooklyn mosta, z ladjo dalje do Bobbin Head na BBQ kosilo in nato z avtobusom nazaj na Triglav), že skoraj popolnoma zaseden.

V tradicionalnem tekmovanju za Anzac pokal je bilo vsakoletno tekmovanje povezano s ceremonijo polaganja venca in molitev za padle ob sonenem zahodu pred spomenikom Ivana Cankarja na dvorišču Kluba. Ceremonije so se udeležili poleg balinarjev in članov kluba tudi pater Valerijan in pater Filip iz Verskega središča Merrylands, Don Elks, član uprave Kluba Panthers, Ken Chapman, zastopnik krajevrtnih organizacij in naš dolgoletni član in prijatelj. Svečanost je polepšalo lepo petje pevcev iz mladinskega zbora "Južne Zvezde", ki so zapeli slovensko in avstralsko himno.

Kot lastovka, se vračam tja, kjer sem nekoč bil doma...

Vse več Australških Slovencev se na jesen življenja vrača v svojo staro domovino, da bi obnovili stike s svojimi družinami, ki so jih zapustili pred toliko leti.

Med njih lahko štejemo še en slovenski par, ki ga bomo v Sydneyu zelo pogrešali: Marija in Lojze Košorok.

Lojze Košorok je prišel v Australijo leta 1959, potem, ko je že osem let preživel kot izseljenec v Belgiji. Že tam je bil zelo aktiven član pevskega zbora in igralske družne. Prvo leto v Australiji je preživel v Brisbanu, kjer se je takoj udeležil v Slovensko društvo "Planinka" in v njem aktivno sodeloval. Leto kasneje se je preselil v Sydney, kjer je spoznal ženo Marijo, s katero sta se poročila leta 1963 in prav na poročni dan sta kupila tudi hišo v notranjem predmestju Sydneya, Petersham in v tej hiši sta preživela naslednjih 40 let. Oba sta se takoj vključila v Slovensko Društvo Sydney, kjer je bil Lojze trikrat na položaju predsednika, vmes pa odbornik, ki se je v glavnem ukvarjal s finančnimi zadevami društva, z nabiranjem denarja za nakup zemljišča in knjigovodstvom na splošno. Ko je v Društvu prišlo do političnih sporov, je bil Lojze eden od skupine, ki je delala za povezavo z domovino, brez ozira na politično ureditev in je leta 1971 ob razcepitvi Društva skupaj z drugimi iz te skupine zapustil Društvo in postal eden od ustanoviteljev Kluba Triglav.

Zaposlen je bil najprej pri Jugoslovanski potovalni agenciji Adriatic, nato pa je v času Whitlamove vlade, ko se je bolj na široko vzpostavil multikulturalizem, sprejel povabilo, da je kot socialni delavec sodeloval pri novoustanovljenem Centru za socialno pomoč Jugoslovanom in tam tudi učil slovenščino v slovenskem razredu.

Vsa leta je že sodeloval pri večini slovenskih časopisov v Sydneyu, pa tudi drugod. Potem, ko se je leta 1978 zaposlil v uredništvu Jugoslovansko-australskega časopisa Novo doba, je bil redni dopisnik v Slovensko stran, ki jo je urejeval Jože Ćuješ, ko pa je Jože Ćuješ zaradi bolezni moral prenehati, jo je vse do konca urejal Lojze Košorok. Slovenska stran je prenehala izhajati ob zadnjem razpadu SFR Jugoslavije, leta 1991. Bil je tudi soustanovitelj SALUK-a in je sodeloval pri reviji Svobodni razgovori. Pogosto je obiskoval rodno Slovenijo in zadnjih deset let je bil zastopnik Slovenske izseljeniške Matice v Sydneyu.

Marija Košorok je bila že od vsega začetka soudeležena pri vseh društvenih akcijah in delu, ki ga je opravljal njen mož, zraven tega pa je imela še neštete druge dolžnosti in dela, ki si jih je sama naložila, saj nikakor ni mogla vzdržati brez dela. Posebno se je zanimala za otroke, pa naj bodo slovenski ali drugi, ki so bili potrebni pomoči. Še posebej pa se je ukvarjala z vsem, kar je bilo slovenskega - narodne noše, narodne pleske, pecivo in prireditve in pa njena posebna ljubezen je bilo cvetje. Organizirala je otroke v folklorne skupine latnorodno sešla skoraj vse narodne noše za otroke, našla učitelje in muzikante, če je pa bila sila, pa jih je tudi sama učila. Ko so otroci iz posamezne skupine odrasli in odšli po svojih potih, je našla druge, sedaj pri Klubu Triglav, v Društvu Planica Wollongong, nato pri Slovenskem društvu Sydney in drugod.

Brez njenega cvetja in peciva ni bilo slovenske prireditve, proslave in razstave, posebno slovenski maturantski plesi v Sydneyu in pa spominske slikovne in umetniške razstave, kot je bila razstava na Olimpiadi leta 2000, razstava na 45. obletnice SDSydney in podobno. Tako Marija in Lojze sta oba pomagala pripraviti razstave in proslave, kar je večasih trajalo tedne in tedne, pri tem pa Marija nikoli ni prišla na delo brez njenega "cekarja" z domačimi dobrotami, da delavci niso bili laeni pri delu.

Sedaj odhajata. Hiša - njun dom zadnjih 40 let, je prodana, spomini dolgoletnega dela so zloženi v škatle in bodo kmalu na poti v Slovenijo. Z njimi bodo odšle zbirke slik otrok v nošah iz vseh folklornih skupin, odšle bodo Marijine vezenine in ročna dela, narodne noše, ki so krasile naše prireditve, spominčki, ki so lajšali domotožje zavednemu slovenskemu paru, odšli bodo arhivi časopisov in drugih tiskovnih zakladov, pri katerih je sodeloval Lojze in ki jih v domovini že komaj čakajo, saj so prav zakladnica zgodovine izseljenstva v Australiji in je zanje v domovini zelo veliko zanimanje.

In kaj bosta počela v domovini?

Pravita, da se bosta naselila blizu Marijine družine v bližini Ljutomer. Lojze je že poln načrtov, saj ne eden ne drugi ne znata živeti brez dela. Sodeloval bo Slovenskim Inštitutom za izseljeništvu, prosili so ga že za predavanja o izseljeništvu v nekaterih šolah in tudi pri DESUS-u (Stranka upokojencev v Sloveniji), z nekaterimi drugimi povratniki pa se že dogovarja, da bi ustanovili društvo povratnikov, ki bi organiziralo sodelovanje in srečanja med njimi, lotil pa se bo tudi pisanja spominov - če bo utegnil, seveda. Marija pa že dela načrte, da bi skupaj z nečakinjo v Sloveniji izdelovala narodne noše in prav gotovo bo prav kmalu našla krog ljudi, ki jim bodo potrebni njeni nešteti talenti.

Nekaj je prav gotovo res: Pogrešali jih bomo. Večina ljudi v Sydneyu in drugod, samo prihaja na prireditve in ne vidi, koliko je bilo treba dela, da se take prireditve pripravijo, pa se sploh ne zavedajo, koliko tihega dela sta opravila med nami Marija in Lojze Košorok povsod, kjer je bilo to potrebno. Želimo jima vse najboljše v domovini, da bi si našla pravo mesto in veliko dela, saj delo ohrani človeka mladega. Pa veliko zdravja in pa ne pozabita na nas in pridita kaj nazaj vsaj na obisk.

Veseli vaju bomo! Hvala vama za vse in srečno!

CANBERRA
Phone: 02 - 6 295 1222

COBRAM
Phone: 03 - 58722115

Vljudno vabljeni
v Panthers St. John's Park - Klub Triglav

25. maja avtobusni izlet v
Brooklyn in Bobin Head

1. junija balinarsko tekmovanje ob 12.30
pokrovitelj Tone Šuštar in Lojze Magajna

8. junija "gremo ribe lovit"

15. maja kosilo in ples,
igra "The Masters"

22. junija medklubsko tekmovanje za
Pokal neodvisnosti

28. junija podelitev "NSW Slovenec leta" in
proslava neodvisnosti

80 - 84 Brisbane Road - St. John's Park
Telefon: (02) 9610 1627 Fax: (02) 9823 2522
E-mail: lesley.blefari@panthers.com.au

SLOVENE ASSOCIATION **SLOVENSKO DRUŠTVO**
SYDNEY **SYDNEY**

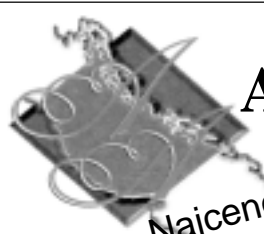
Nedelja 25.maj
lovska veselica od 2PM dalje igra
The Masters, žrebanje srečnega člana

Nedelja 8. junija
piknik s plesom

21.junij svečana proslava ob
12. obletnici osamosvojitve
začetek ob 7.30 zvečer

Nedelja 6.julij
nedeljski piknik s plesom

2-10 Elizabeth Street, Wetherill Park NSW 2164
Telefon (02) 9756 1658 Fax (02) 9756 1447

ADRIATIC ADVENTURE

Najcenejše in najhitrejš
potovanje do Slovenije z
Lauda Air
Organiziramo skupinska potovanja in
najcenejši Rent-a-Car z Alpetourom

Sodelujemo z:
Malaysia Airline
Qantas
Lauda Air
Lufthansa

in drugimi letalskimi prevozniki

Telefon: (02) 9823 0011 Fax (02) 9823 0022

Shop 12, Edensor Park Plaza
Edensor Park NSW 2176

adriatictours@bigpond.com.au

Punchbowl 02 9709 8033

Rockdale 02 9576 1100

<http://www.adriatictours.com.au>

Dr. Breda Ėebulj Sajko se oglašā

Spoštovani bralci in bralke Glasa Slovenije!

Na opozorilo gospe Milene Brgoē, v katerem mi sporoēa, da je bila v mojem prispevku v nov./dec. lanskega letnika številki Glasa Slovenije, v katerem pišem o ustanavljanju in delovanju HASA - center Sydney (sedaj center NSW) storjena napaka glede imenovanja gospe Marije Grosman v zvezi z njenim popisovanjem gradiva v Melbournu - namesto v Newcastlu.

V zvezi s tem se iskreno opraviēujem tako gospe Brgoēevi kot tudi ostalim sodelavcem in sodelavkam

HASA - centra za Melbourn. Povsem logiēno je, da je prišlo do tipkarske napake.

Gospa Marija Grosman je na sestanku 9.3.2002, ki sem ga imela v Merrylandsu - Sydney z vsemi zainteresiranimi rojaki in rojakinjami v zvezi z delovanjem HASA - centrom za NSW, sprejela popisovanje in zbiranje arhivskega gradiva o Slovencih v Newcastlu in o društvu Tivoli. Jasno je, da se delo, ki poteka na podroēju arhivskega gradiva v Melbournu, nadaljuje pod okriljem istih oseb, ki so to dosedaj poēele in ki so bile se posebej omenjene in tudi s strokovnega zornega kota pohvaljene v ēlanku kolega Aleksa Kalca (Glas Slovenije, nov./dec. 2002).

Z gospo Brgoēevo sva v ēasu mojega bivanja v Sydneyju imeli veē daljših telefonskih pogovorov o delovanju obeh centrov HASA in na njeno željo sem predlagala tudi sydneyjskim Slovencem, da se njihov arhivski center imenuje enako kot HASA v Melbournu, le z dodatkom HASA - center NSW. Tako naj bi prvi pokrival obmoēje Viktorije, drugi pa obmoēje NSW, po želji pa tudi Queenslanda in Capitol Territoryja. Vsak posamezni imetnik gradiva pa se seveda po svoji presoji odloēa, komu bo gradivo zapustil ali prepustil v evidenco. Obojestransko sva izrazili željo po medsebojnem sodelovanju obeh centrov, kar so pozitivno sprejeli tudi Slovenci v Sydneyju.

Obema centroma in vsem sodelujoēim Źelim mnogo, mnogo uspeha. Za nastalo napako pa se ponovno opraviēujem.

Lep pozdrav, Breda Ėebulj Sajko.

Iz naših arhivov...

Arhivsko - Kulturni odbor, ki zbira arhivske podatke o zgodovini slovenskih Źol, pevskih zborov, igralskih druŹin, tiska in radia, je naletel na kar lep odziv med Slovenci v Sydneyju. Hvala vsem, ki ste poslali slike, Źolska spriēevala iz davnih slovenskih Źol, zapiske in druge spomine.

Veē desetletij je minilo, kar je zaēela z delom prva slovenska Źola v Sydneyju. Nekateri podatki pravijo, da je bil pouk slovenŹine Źe v mali Karitas dvorani v Queen Street v Woolahri, kdo pa je tam pouēeval, ne vemo.

Iz zapiskov vidimo, da sta v slovenski Źoli v Paddingtonu in Leichardtu pouēevala pater Odilo HajnŹek in Anton Omerzel (leta 1962), nato pa v Leichardtu Virgilij Ferfolja in leta 1964 Marija Kokl. V Źoli v Condell Parku v privatni hiŹi pri KariŹevih sta uēila JoŹe ĖujeŹ in Tonēka Vodopivec. V Źoli v Cabramatti pa sta poleg JoŹeta ĖujeŹa in Tonēke Vodopivec uēila tudi p. Bernard AmbroŹiē in pa Ludvik Klakoēer, ki je uēil otroke petja.

Kdo Źe je sodeloval v teh Źolah? Kdo so bili otroci, ki so obiskovali te Źole? Ali poznate koga na teh slikah? Ali kaj veste o zgodovini naših Źol, pevskih zborov, prvih nastopih igralske druŹine in drugem?

Ėe veste, ali ēe imate slike, listine, programe, vstopnice, vabila, spriēevala, sporoēite nam, Źkoda bi bila, ēe bi naša zgodovina utonila v pozabo. Pokliēite Martho Magajna na tel 9609 6057 ali Mihelo ŹuŹterŹiē na tel. 9416 8039.

Iz Verskega središča Merrylands

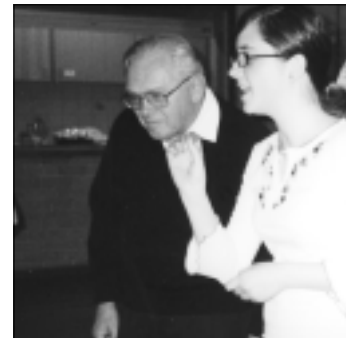
Spet so minili Velikonočni prazniki, ki vedno zberejo v Verskem središču Merrylands kar največje število slovenskih vernikov. že v pripravi na praznike se je zbralo kar veliko število ljudi, še posebno lepo je bilo videti veliko število mladih, ki so se lotili tradicionalne spretnosti delanja butaric za Cvetno nedeljo. Najbolj se je med njimi izkazala Judy Šajn, ki je pokazala neverjetno

spretnost pri izdelovanju butaric.

Pater Valerijan se je spet dobro izkazal z dobrimi zvezami tam zgoraj in je kljub kislemu vremenu na Cvetno nedeljo in na Velikonočno nedeljo izprosil dovolj dobrega vremena, daso procesije potekale nemoteno in brez dežnikov.

Imamo srečo, da imamo sedaj v Verskem središču kar dva uspešna cerkvena zbora. Redni pevski zbor, ki ga z združenimi močmi lepo in složno vodijo Uroš Ergauer, Carmen Funderan in Milka Stanič se je lepo izkazal kot običajno, pevski zbor druge slovenske generacije "Južne zvezde" pa je k drugi maši na Veliko nedeljo privabil skoraj ravno toliko ljudi, kot jih je bilo pri svečani prvi maši. Lepo jih je slišati, samo škoda je, da ne najdemo med drugo generacijo Slovencev še katerega fanta, ki bi znal zapeti. (poleg Uroša, seveda!)

Pirhovanje v Merrylands je bilo tudi precej uspešno. Ljudi je bilo nekako srednje, ne malo, ne ravno veliko, malo je manjkalo, pa bi bila dvorana polna. Nič nam nimanjkalo. Večerja je bila odlična, Crni Mački, muzikantje iz Slovenije, ki so imeli svoj zadnji nastop, preden so se drugi dan vrnili v domovino, so nas zabavali s pestrim programom, loterija je bila izredno bogata, zakar se lahko zahvalimo prav radodarnim dobrotnikom - sponzorjem, pa še pirhe smo sekali, da odobri kapljici sploh ne govorimo, kaj bi še več želeli!

Patra sta nam zaželela božjega blagoslova in nato smo šli domov, da se odpočijemo od vsega obilja, ki nam ga prinesejo prazniki.

Obisk ansambla "Èrna maèka" iz Slovenije

Piše: Martha Magajna

Slovenci v Sydneyu so imeli v zadnjem mesecu priložnost poslušati koncerte ansambla "Èrna Maèka" s katerimi so se predstavili obènstvu trije mladenièi iz Slovenije. Nastopali so dvakrat pri Slovenskem društvu Sydney, enkrat pri Triglav Panthers, enkrat na 'Pirhovanju v Verskem središèu Merrylands, obiskali pa so tudi Melbourne in druge kraje po Avstraliji, kjer živijo Slovenci. Koncerti so bili zanimivi in zabavni, tudi humoristièni program je bil zelo zabaven in na splošno so njihovi nastopi napravili pri poslušalcih zelo dober vtis.

Škoda, da tako dobrega vtisa nismo napravili tudi mi nanje. Po njihovem pogovoru z našo Tanjo na SBS radiu Sydney, ki smo ga slišali preko radijskih valov smo lahko ugotovili, da so imeli nekaj prav krepkih pritožb. Videti je, da so mladenièi navajeni bolj luksusnega prebivališèa, kot smo jim ga lahko nudili mi, èeprav smo verjetno mislili, da jim delamo uslugo. Mogoèe si bodo drugie najeli stanovanje v Hilton hotelu, èe bo še kdo imel korajžo, dajih bo še kdaj povabil v Avstralijo.

Mene pa zanima nekaj drugega: kako so prišli do vtisa, da so-smo Slovenci v Sydneyu neprestano drug drugemu v laseh in se sovražijo-mo? Kdo polni obiskovalcem glave s tako propagando (in to ne prviè), kar ne dela usluge nikomur v naši slovenski skupnosti? Ne morem govoriti za druge, lahko pa reèem, da se Slovenci iz Triglavske skupnosti resnièno trudijo, da bi živeli v miru z vsemi drugimi.

V ta namen:

- *delamo naše klubske programe tako, da se ne križajo oz. prekrivajo s prireditvami drugih slovenskih organizacij,
- *planiramo športne prireditve v popoldanskem èasu (èe je le mogoèe), tako, da se naèi balinarji lahko udeležijo službe božje èe to želijo
- *naši pevci sodelujejo v cerkvenem pevskem zboru
- *velik del uèeljc, ki pouèujejo v Slomškovi šoli izhaja iz Triglavskih drušin in imajo našo polno podporo in tudi finanèno pomoè,
- *sodelujemo v igralski drušini, ki j e medklubska organizacija,
- *sodelujemo pri vseh medklubskih akcijah in jih tudi podpiramo z delom in s finanènimi sredstvi,
- *na naše redne avtobusne izlete sprejememo vse, ki želijo potovati, brez ozira kateremu klubu pripadajo,
- *vzdržujemo stalne stike z drugimi slovenskimi organizacijami, jih obiskujemo in sodelujemo z njimi

Veèina Slovencev v Sydneyu izhaja iz istih krajev in istih vasi in tudi èe zahajajo na razliène kraje, se v veèini kar dobro razumejo-mo. In tako bi tudi moralo biti, saj nas je vedno manj, zakaj bi delali težave drug drugemu, namesto, da bi se vsi potrudili, da v tujem svetu podpremo drug drugega in jesen življenja preživimo v slogi, èe pa že to ne, pa vsaj brez sovraštva.

Peter Krobe, predsednik Kluba Triglav Panthers, predaja èek v višini 4000 dolarjev uèiteljicam v slomškovi šoli, Danici Šajn in Kristini Šuber

Otroci Slomškove šole so nastopili na proslavi materinskega dne v Klubu Triglav Panthers

Nova knjiga

Izšla je peta knjiga Ljenka Urbanèièa.

Knjiga je bila predstavljena v Verskem središèu Merrylands v februarju. Knjigo lahko naroèite preko telefona 02 9389 9517 ali po pošti na naslov POBox 70 Waverley NSW 2024, cena \$ 20

Patriot

Na letošnjem izboru za Archibaldovo nagrado, predstavljenih je bilo 572 del raznih slikarjev, je bil tudi portret Ljenka Urbanèièa, slikarke Bing Wu. žal slika ni prišla v oži izbor.

Igralska družina Merrylands

Po dolgem premoru se igralska Družina Merrylands spet lotila dela. Ivan Koželj, ki že nekaj desetletij vodi igralsko družino, je spet zbral dramske talente iz vseh vetrov naše Slovenske skupnosti v Sydneyu in pripravljati smo začeli komedijo "Zakonci stavkajo". Zelo se čuti praznina, ki je nastala z izgubi nekaterih dolgoletnih članov, nekatere je vzela smrt, drugi imajo druge obveznosti. Posebno pogrešamo Daneta Brkovca, ki je bil tako vsestransko uporaben, da bo treba vsaj tri ali štiri ljudi, da ga bodo nadomestili. V novi igri imamo nekaj starih imen, kot so Ivan Koželj, Danica Petrič, Mišelca Šušteršič, Tanja Srnrdel in Martha Magajna. Med novimi pa so Uroš Ergauer, Vesna Poč, Lojze Magajna, Perina Kean in celo pater Filip Rupnik. Mišelca Šušteršič je sicer na poëitnicah v domovini, vendar upamo, da se bo kmalu vmila in priëakujemo, da bomo predstavili novo igro obëinstvu nekje proti koncu leta.

S ponosom pa povem, da sem hodil z velikim napisom na srajci spredaj in na hrbtu

SLOVENIANS HELP FIGHT CANCER

Spoštovani Florjan in bralci Glas-a Slovenije,

Uspešno sem končal moj 250km pohod.

Začel sem v četrtek 3. aprila v Mooloolaba na Sunshine Coastu in končal v nedeljo 13. aprila na Bocce Klubu LIPA v Ashmore na Gold Coastu. Med potjo sem obiskal Klub Planinka v Brisbanu, kjer sem bil v nedeljo 6. aprila, ko so imeli mesečni piknik. Lepo so me sprejeli in nabrali lepo vsoto denarja. Od tam sem potem hodil do meje NSW in se 15 južno, do poëitniskega mesteca Kingscliff. Ker sem prispel dva dni hitreje, kot sem načrtoval, sem se pri Jankotu Slaviu tista dva dneva prav lepo spočil.

Zgodaj zjutraj v soboto 12. aprila sem se spet podal na pot in prispel sem do Pacific Fair na Gold Coastu. Od tam sem v nedeljo nadaljeval do Kluba LIPA, kjer sem končal moj pohod. Obvili so mi z ovoji glavo, levo roko in desno koleno, bergljo so mi dali in tako sem prišepal ravno opoldan, ko so vsi bili pri kosilu.

Rekel sem jim, da sem se zaletel v velik kamijon. Jaz nisem bil dosti poškodovan, kamion je pa čisto razbit, tako silno sem ga udaril. No potem so mi verjeli!? Tudi tam so zbrali lepo vsoto.

Namen mojega pohoda je bil nabiranje prispevkov za novi Center za raziskovanje rakastih bolezni, ki bo ustanovljen pri nas na Sunshine Coastu. Vsega skupaj sem doslej nabral nekaj čez \$800. Dobim še nekaj od tistih, ki so obljubili in upam, da bom drugi teden nabral še toliko, da lahko oddam vsaj polnih tisoč dolarjev. Ali bi bilo možno kaj nabrati v Sydneyu za ta res potrebni projekt?

V naprej se prav lepo zahvaljujem.

S ponosom pa povem, da sem hodil z velikim napisom na srajci spredaj in na hrbtu

SLOVENIANS HELP FIGHT CANCER

Če uspem dobiti šoferja za spremljevalni avto, se bom julija-avgusta podal na pohod proti severu - do Mackaya, približno 1000km. To mi bo vzelo 5-6 tednov z lahkoto. Bom v stiku in poročal natančneje, ko bom več vedel.

Lep pozdrav

Marijan Lauko

lauko@powerup.com.au

Grobovi s preveč spomina

Mateja Babič

Kako dostojno in za večino sprejemljivo urediti prikrita vojna grobišča, je vprašanje, na katero slovenska politika v dvanajstih letih samostojnosti ni bila zmožna odgovoriti. Bolj ideološko in čustveno kot razumsko obarvani razpravi pa smo bilo vsa ta leta tako rekoč kontinuirano priča tako v vladi kot v parlamentu. A te razprave so doslej neizpodbitno ponudile le ugotovitve, da soglasja oziroma na njem temelječe sprave o tej temni strani narodove zgodovine zlepa ni mogoče pričakovati. Vprašanje pietete do mrtvih in pobitih v vojni in po njej je enkrat vendarle treba rešiti, je stavek, ki se kot jara kača valja po ustih politikov, ne glede na njihovo barvo. Praktično pa je bila to tudi edina točka njihovega soglasja. Kaj več za pomiritev doslej niso storili. Medtem pa bi bilo neprimerno kaj takega očitati vladni komisiji za reševanje vprašanj prikritih grobišč. Ta je bila ustanovljena kot posvetovalno telo vlade in je svoje naloge doslej opravljala z vso resnostjo in odgovornostjo.

Toda zdi se, da tudi najbolj zagnanim članom komisije pojemajo meje. Finalizacija konkretnih projektov, torej postavitve spominskih tabel in označitev prikritih grobišč, s tem pa vsaj delna narodova pomiritev, namreč še zdaleč ni odvisna od njih, temveč od zakonodajalca. Tu pa je jedro vseh težav. Zakon o vojnih grobiščih, ki naj bi uredil varstvo grobišč vseh med vojno in zaradi vojne umrlih oseb, je že bil v drugem branju, vendar zaradi sprejetja novega poslovnika državnega zbora postopka ni bilo mogoče zaključiti, po drugi strani pa verjetno lansko jesen nikomur niti ni bilo do razprav o tovrstnih vprašanjih, glede na to, da so bile pred vrati lokalne in predsedniške volitve. Potem ko je državni zbor opravil s spremembami ustave in bosta pod streho referendum o Natu in Evropski uniji, bodo, kot kaže, znova na dnevnem redu vojna grobišča. Na nujnost sprejetja zakona o vojnih grobiščih je pred dvema dnevoma znova opozorila vladna komisija pod vodstvom Petra Kovačiča Peršina, prejšnji teden pa tudi Stanislav Brenčič v imenu ljudske stranke. Ta je tudi formalno zahtevala sklic večerajšega koalicijskega sestanka na to temo. In četudi bo druga obravnava zakona na dnevnem redu aprilske ali majske seje, kaj si je mogoče obetati od nje? Matematično vzeto je zakon seveda lahko potrjen. A na ta način njegov osnovni namen ne bo dosežen. Da bi zakon bil podlaga za narodovo spravo? Morda, če bi bil sprejet s soglasjem. A kaj takega ni mogoče pričakovati. Parlamentarne leve in desne v tem smislu ni mogoče pomiriti. To je jasno že iz dosedanjih diskusij. In četudi se koalicija »zboga« med sabo (kajti še pred kakšnim letom je bila glede tega celo sama s sabo v sporih), ni realno pričakovati, da bo opozicija pritegnila njen predlog. Pri čemer ni odveč dodati, da so stališča SNS neprimerljiva s stališči koalicije Slovenija. V zadnjih razpravah je poslanec najbolj delilo vprašanje, kakšen naj bodo napis na grobiščih žrtev zunajsondskih likvidacij. Vladna komisija že dlje časa kot ideološko in politično nevtralen, hkrati pa tudi dovolj stvaren in pieteten napis predlaga, da bi na spominskih obeležjih zapisali »žrtvam vojne in povojnih usmrtev«. A poslanci vedno znova ugotavljajo, da je s tem premalo ali preveč zajeta bodisi ena bodisi druga stran. Potem ko je lansko jesen v zraku obvisela druga obravnava zakona, je ostalo nedorečeno še eno vprašanje, pri katerem so poslanci izkazovali neizmerno domišljijo v prirejanju zgodovinskih dejstev. Namreč – kakšen je status domobranske vojske? Na matičnem delovnem telesu je bilo celo predlagano, naj izvedensko mnenje s tem v zvezi pripravijo na inštitutu za novejšo zgodovino. Odgovora (še) ni. Pa ne zato, ker ga inštitut ne bi pripravil, ampak zato, ker nazadnje sploh ni bil pozvan, naj to stori. Spomenka Hribar, podpredsednica vladne komisije, pa je predvečrajšnjim spet ponovila znano zgodovinsko lekcijo. »Naslednikom domobranske strani gre le za to, da bi prišli do priznanja, da je bila domobranska vojska in resnici slovenska vojska. Zunaj dvoma je sicer, da so to bili vojaki. A to so bile pomožne čete okupatorja in nič drugega.«

Kdo v parlamentu domobrince vidi kot slovensko vojsko in kdo kot okupatorjeve pomožne čete, iz do zdaj slišane ni težko razbrati. A ne poslanci ne kdo drug si ne bi smeli dovoliti, da projekt sprave zaradi različnih pogledov na to, kakšna je bila prava narava domobranstva, ostane nedorečen in kot tak še naprej pogloblja spore znotraj slovenskega naroda. Prvi cilj, ki bi mu

Vlada naj bi pripravila nadomestni tekst zakona o vojnih grobiščih

Ljubljana, (STA) - Predstavniki poslanskih skupin koalicijskih strank so se na današnjem sestanku dogovorili, da naj vlada nadomesti besedilo predloga zakona o vojnih grobiščih za drugo obravnavo v DZ, tako da bi v tekstu vsebinsko povzeli doslej sprejete amandmaje v postopku sprejemanja zakona. Predlog bi nato v drugi obravnavi najprej obravnaval odbor DZ za zdravstvo, delo, družino, socialno politiko in invalide, nato pa tudi državni zbor. Tako naj bi se najbolj sporni 13. člen, ki ureja napise na grobiščih žrtev zunajsondskih likvidacij, glasil: **“Umrli kot žrtve vojne in povojnega nasilja”**.

Znan je tudi zadnji predlog vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, ki je predlagala dikcijo **“žrtvam vojne in povojnih usmrtev”**. Po besedah poslanca SLS in predsednika matičnega odbora za zdravstvo Stanislava Brenčiča je možno, da bodo omenjeni predlog v nadaljnji proceduri povzeli v amandmajih. Sicer pa se bodo po njegovih besedah o postopku sprejemanja predloga zakona dokončno dogovorili v sredo na sestanku s predstavniki parlamentarne zakonodajno-pravne službe. Brenčič je izrazil upanje, da bi državni zbor zakon v drugi obravnavi sprejel na majski seji.

Vodja poslanske skupine LDS Tone Anderlič je po sestanku dejal, da bi bila dikcija v 13. členu glede napisa na grobiščih že lahko sprejeta, če ne bi lani prišlo do prekinitve druge obravnave zakona na plenarnem zasedanju DZ. Kot je znano, je bil medtem sprejet tudi novi poslovnik DZ. **“Slišim, da je vladna komisija prišla do še boljše rešitve, in verjamem, da lahko v proceduri do oblikovanja novega teksta to dikcijo izboljšamo,”** je dejal Anderlič. Vodja poslanske skupine ZLSD Miran Potrč je dejal, da je predlog vladne komisije glede 13. člena sprejemljiv. Sicer pa po njegovih besedah **“zakon sam po sebi ni sporen”**, odpira pa nekaj vprašanj, ki bi jih kazalo pojasniti. Kot primer je omenil, da bi lahko naslov zakona spremenili v zakon o vojnih in povojnih grobiščih. Vodja poslanske skupine ZLSD je še dejal, da je bistvo zakona v tem, da se uredi vprašanje prikritih grobišč, saj je **“to tisto, kar je novo v tem zakonu, in to je prav povedati tudi v naslovu”**.

Predsednik vladne komisije Peter Kovačič Peršin je izrazil zadovoljstvo, da je koalicija dosegla soglasje o nadaljevanju parlamentarne obravnave zakona. Kovačič Peršin upa, da se bo obravnava predloga zakona nadaljevala še pred parlamentarnimi počitnicami. Po njegovem mnenju je predlog komisije glede 13. člena doslej najmanj ideološko obremenjen. **“Mislim, da je vsaj v vladni koaliciji dovolj razumevanja za to, da se najde optimalna rešitev. Upam, da bo v usklajevanju med vsemi parlamentarnimi strankami pred obravnavo zakona prišlo do kolikor toliko enotnega stališča, da se bodo izognili nadaljnji konfrontaciji in da bo lahko zakon jeseni sprejet,”** je na vprašanje, kakšne so možnosti za sprejetje predloga vladne komisije glede 13. člena predloga zakona, odgovoril Kovačič Peršin.

morali slediti, je dostojen pokop tistih, ki že dolgo iščejo mir pod slovensko rušo. Ne glede na to, kakšni in čigavi so bili. Temeljni cilj zakona navsezadnje ni razločevati in deliti, pač pa dostojno pokopati vse žrtve, ne oziraje se na njihovo ideološko pripadnost.

Ee nekateri danes tega še niso zmožni zaradi pretirane obremenjenosti s preteklostjo ali zaradi čustvene ali pa celo neposredne vpletenosti v takratno dogajanje, potem je bolje še za nekaj časa opustiti misel na spravo in to delo prepustiti mlajšim generacijam, ki bi poleg poznavanja zgodovine premogle tudi hladno razumsko presojo in ki bi zmogle storiti, kar predhodniki niso: torej enkrat za vselej mrtve pokopati z vso dolžno pieteto. Pretekle parlamentarne razprave pač ne dajejo dosti upanja, da se bo kaj takega v kratkem zgodilo.

Nikjer nas ni, pa povsod smo

Precej je avstralskih Slovencev druge generacije na peti celini, ki opominjajo na to, da slovenstva ne bodo le ohranjali, ampak ga bodo tudi žveli.

Petnajst tisoè kilometrov, ves dan in vso noè v zraku, vstran od bližajoèe se zime, na drugo poloblo sveta, s prièakovanja polnimi oèmi, sem stopila na tla pete celine. Tja, kjer vreèasti kenguruji s svojimi mladièi prosto skaèejo naokoli, kjer se puhaste koale ljubko smejijo z dreves, v svet samosvojih živali, rastlin, pa tudi ljudi, kjer se sinje modro nebo stopi s prostrano rdeèkasto zemljo. Takšne so bile moje podobe sveta, v katerega sem hitela. Podobe, ki se po nekaj mesecih zaznavanja te dežele niti niso tako radikalno spremenile, so pa postale bolj ali manj obrobnege pomena.

Maša Mikula z Aleksom Kalcem na delovnem obisku pri Saši Ceferin

Še nekaj me je vlekle tja dol. Ljudje, ki že dolga leta èustveno navezujejo na to deželo toliko Slovencev, živeèih v matièni domovini. Avstralski Slovenci, sorodniki tolikih, a ne moji.

Sama sem obstala na melbournskem letališèu le s kupom papirja v rokah in s teoretskimi pojmi v glavi, ki sem jih prinesla od doma, ter z nekoliko zbeganim pogledom v oèeh. Pa se je tudi ta zbeگان pogled izgubil že po nekaj dneh, teoretski pojmi so se zaèeli topiti v praksi, kupi papirja pa so nedotaknjeni ostali na mizi, kamor sem jih položila, ko sem prišla, verjetno še dolgo potem ko sem se že poslovila. Pojavili pa so se ljudje, realni, ne samo takšni s fotografij, nova spoznanja in poznavanja, identitete in naèini življenja ljudi s precej daljnim spominom na domovino ali celo brez njega, a z živim obèutjem nje v srcih, so bili na dlani. Koliko jih je v resnici?

V Avstraliji živi veliko Slovencev, podatki o njihovem številu se razlikujejo, tudi nihèe od njih ne zna z gotovostjo povedati, koliko jih je v resnici. Po popisu prebivalstva iz leta 2001 jih je skupno okoli 16 tisoè. To so vsi, rojeni v Sloveniji pa tudi tisti s slovenskimi predniki. Kaj pa realne številke?

Veliko manj jih je, veliko manj je takšnih, ki jih vidim tudi jaz, ko se v prvih dneh uživanja gostoljubja potikam okoli Baragove hiše v Melbournu, ki stoji v neposredni bližini slovenske cerkve v zlgledno urejenem naselju avstralskih višjih slojev predela Kew. Slovenska cerkev je ob miklavževanju v nedeljo polna, ampak cerkev je majhna, med svoje že vlažne in naèete oboke lahko sprejme kveèjemu kakšnih dvesto, tristo ljudi. Cerkev je zdaj središèe, nekateri prihajajo samo sem, klube so zapustili, nekateri se jim tudi nikdar niso približali. Versko središèe je danes skoraj edini prostor, kjer se še vedno zbirajo skoraj tako, kot so se nekoè. Bolj zaradi druženja kot zaradi religioznega goreèništva.

Ko pater Ciril Božie, zdaj dve leti na èelu verskega središèa svetega Cirila in Metoda v Melbournu, v eni izmed zadnjih številki Misli, najstarejšem slovenskem verskem meseèniku v Avstraliji, realno zaključuje, pravi, da imajo Misli kot osrednji èasopis v

Avstraliji 1600 naroènikov, Rafael, glasilo verskega središèa v Sydneyju 1456, na neverski Glas Slovenije je naroèenih 400 ljudi. V Melbournu, kjer so štirje slovenski klubi, pravi pater, “ne vem, èe imajo vsi skupaj tisoè članov”. Ravno tako ali še slabše je v Sydneyju, podobno je v ostalih slovenskih društvih. Kje je torej vseh teh 16 tisoè Slovencev?

Slovenska etnièna skupnost v Avstraliji je res maloštevilna, tudi glede na ostale etniène skupnosti, vsako leto gosti manj in manj èlanov, ne bi pa mogli reèi, da je tudi tako zelo majhna. Društva, ki so jih po vsej celini posejali Slovenci, ti so z vasi iz revnih drušin v petdesetih, šestdesetih in sedemdesetih letih minulega stoletja sem prihajali veèinoma s trebuhom za kruhom, še vedno obstajajo. A veliki prostori so zdaj veliko bolj prazni. Tedaj so mladi pari vodili svoje otroke tja, kjer se je ustvarjala in podoživljala pomanjšana podoba tradicionalne Slovenije, pripravljali so kulturne prireditve, igralo se je, pelo in plesalo. In podoba se ni spreminjala, ostala je takšna, kot je bila, ko je ta zdrava slovenska delovna sila zapustila domaèe brege in poljane. Potem so otroci slovenskih staršev, veèinoma že rojeni v Avstraliji in ponosni pripadniki te države, zrasli, društva in klubi pa so ostali brez mladostnega zanosa. Tako kot generacija pred njimi so tudi otroci zdaj odšli, si ustvarili svoje družine in zaživeli v raznovrstnosti današnje avstralske multikulturne družbe.

Kljub temu da je veliko avstralskih Slovencev druge generacije poniknilo v njej, si ustvarilo od slovenstva povsem loèeno življenje, ne misleè na to, kar nosijo v sebi, so nekateri še vedno tu. To so Avstralsci, ponosni državljeni te države, ampak niso samo to, so tudi Slovenci, prav tako ponosni na svoje korenine. Hvaležni so svojim staršem, ki so jim omogoèili drugaèno življenje, kot so ga imeli sami, življenje, veèinoma veliko bolj polno možnosti in priložnosti. Izobrazbena struktura avstralskih Slovencev je v njihovem imenu in z njimi tako postala veliko bolj pestra, nekateri se vkljuèujejo v javno življenje, v politiko, aktivni so na raznih strokovnih podroèjih.

Ob nedeljah, okoli 70 mlajših ljudi, ki v svojem srcu nosijo ljubezen do dveh držav, še vedno precej redno zahaja med stene verskega središèa. Predvsem zaradi tega, ker èutijo pripadnost, ki jo je težko izraziti z besedami, ker ima velikokrat neracionalen znaèaj. Je stvar obèutkov, èustev.

Pater Božie razloži, da je ta obèutek podoben Ayers Rocku, znameniti sveti gori staroselcev v osrèju avstralske pušèave: eno tretjino ga lahko vidimo, dve

tretjini pa sta še vedno pod površjem. In tako je tudi z odgovorom na to, zakaj hoèem biti Slovenec tudi v Avstraliji.

Tudi veliko avstralskih Slovencev druge in zdaj že tudi tretje generacije, ki ne èutijo potrebe po tem, da bi se udeleževali sreèanj v slovenski skupnosti, je gostitelj tega obèutka. Oblikuje njihovo etnièno identiteto, zaradi svojih korenin so drugaèni od svojega prijatelja, sodelavca, soseda.

V Avstraliji precej hitro prideš do vprašanja o poreklu, zaèenjaš spraševati, od kod je kdo prišel. Èe nisi od nekom prišel ti, je verjetno bil priseljenec tvoj oèe, mati ali oba, èe sta tudi onadva bila rojena tukaj, je na južno poloblo pripihalo tvojega deda ali vsaj pradedu. Avstralija je stara šele dobrih dvesto let, skoraj vsak je od nekom prišel. Razen seveda staroselcev, èrnih aboriginov, ki jim zdaj država bolj ali manj na silo želi najti ustrezno mesto v svoji lastni zgodovini, zdi se, da brez pravega pomisleka o tem, da zgodovine paè ni mogoèe spreminjati. Tako je sedanja multikulturna Avstralija, ki je to uradno postala v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, skupek stotine in veè razliènih etniènih skupnosti, èe dobro prisluhneš, je v njej mogoèe slišati 170 ali 180 razliènih jezikov, èe ne celo veè. Skoraj vsak državljan kontinenta, tako tudi Slovenci, ponosno pove, da vsi ljudje uspešno skupaj živijo kot Avstralsci, èeprav imajo lastne etniène identitete. “Ampak znamo žveti skupaj,” slišiš avstralske Slovence druge generacije, “živimo kot Avstralsci, pripadamo tej državi, hkrati pa lahko avstralski skupnosti kažemo, kaj in kakšna je naša pripadnost.”

Maša Mikula, Elica Rizmal, Vinko Rizmal in Aleks Kalc v pogovoru

Ni jih veliko, avstralskih Slovencev druge generacije, ki svojo slovensko identiteto aktivno kažejo tudi navzven. So pa živahni, vèasih kar precej glasni. Ne še tako, da bi preglasili vèasih zaskrbljeno prvo generacijo, nepripravljeno na spremembe. Kljub temu pa dovolj, da jih opaziš. Na primer v Melbournu, kjer se enkrat na mesec zberejo v majhnem studiu radijske postaje na George Streetu, dve mladenki in en mladeniè pri tridesetih, in pripeljejo mladinsko etnièno radijsko oddajo od zaètka do konca. Uspešno, pa tudi užíjavo v tem, kar poènejo. Nekaj je je v angleškem, veèina v slovenskem jeziku. V nareèjih, ki so se jih nauèili od svojih staršev, je mogoèe zaslišati še toliko živih arhaizmov, ki jih je že tako težko najti pri nas. Oddaje so sprošene, bolj kot tiste, ki jih trikrat meseèno že dolga leta pripravlja Meta Lenarèiè na isti radijski postaji, in verjetno še bolj od tistih, ki jih na državni postaji v celoti v slovenšcini oblikujeta v Melbournu Elica Rizmal in v Sydneyju Tanja Smrdel, sicer tudi pripadnica druge generacije Slovencev.

Maša s skupino mladih na radiu 3 ZZZ v Melbournu

No, pa slovenske radijske oddaje, katerekoli in kjerkoli po Avstraliji, že od nekdaj in tako tudi zdaj, poslušajo predvsem tisti, ki so prvi prišli na to celino. Obèinstvo je postarano, vsebine pa skrèene na nekaj novic iz Slovenije, obvestila v skupnosti, najde se še kakšna èestitka, pa še kakšen zanimiv gost, vmes pa najveèkrat slovenska glasba. "Èe bi delali drugaèe, poslušalci ne bi bili zadovoljni," pravijo. Tako pa zdaj veèinoma so. Še vedno prav na ta naèin veliko starejših èlanov skupnosti izve, kaj se kje in kdaj dogaja.

Mlajši raje posežejo po kakšnem sodobnejšem naèinu informiranja. Èe jih vse to, kar je slovensko, seveda zanima. Svetovni splet in vse veèja mobilnost sta približala tudi nekdaj tako zelo oddaljeno rojstno domovino staršev. Zdaj jih veliko potuje v Slovenijo. Sami ali s svojimi druženji, na teèaje slovenskega jezika, v slovenske šole, poslovno ali kar tako, na poèitnice. Obiskati sorodnike in se konèno približati neèemu, o èemer so poslušali, ko so bili otroci.

Pa se potem radi vraèajo domov, v Avstralijo? "O, ja. Slovenija je lepa, lepa turistièna destinacija", jih pravi mnogo. "Ampak tam ne bi mogli živeti. Naš dom je Avstralija. Veliko je drugaèe. Drugaèen naèin življenja, drugaèna miselnost." S takšnimi obèutki se veèinoma vraèajo domov. "Sem mislila, da je Slovenija moj dom. Potem pa sem skoraj dve leti žvela v Ljubljani in ko sem šla nazaj, še nisem vedela, kaj v resnici pogrešam. Pa sem, takoj ko sem prišla z letališèa v Sydneyju in sreèala Kitajca, Japonca, temnopoltega, spoznala, da pogrešam raznolikost, multikulturalnost," pravi Katarina Peršè, avstralska Slovenka druge generacije.

Potem je tukaj tudi pešèica tistih, ki mislijo drugaèe. Ki se preselijo v Slovenijo, morda za zmeraj. Iz Slovenije v Avstralijo hodijo potem ti, še vedno tudi Avstralci, obiskovat svoje slovenske starše.

Slovenska kultura v Avstraliji je drugaèna kot slovenska kultura v Sloveniji. Slovenci se v svoji matièni domovini morda niti dobro ne zavedamo, kaj smo, velikokrat tega tudi ne cenimo. "Seveda", sliši velikokrat, "vam, tam v Sloveniji, se ni treba boriti za to, kar ste. Vi ste Slovenci vsak dan, štiriindvajset ur na dan. Mi smo tukaj Slovenci enkrat na teden. To je le del našega obstoja. Za to, kar smo, se na neki naèin moramo boriti."

Trije mladi, Aleks Kalc, Katarina Peršè, Maša Mikula

Tudi elementi in simboli, ki se tièejo slovenstva, so v vsakem primeru zelo tradicionalni. Navadno zgošèeni na Triglav, potico, kranjske klobase ter valèek in polko. Pa na narodne noše. Vèasih so v njih prvi priseljenci oblaèili svoje otroke. In tudi danes ta izraz zavednosti še ni zamrl, èeprav ga je obèutno manj. Zdaj v nabranih krilcih s predpasniki, družno s fantièi z znaèilnimi slovenskimi klobuki na glavah, po odrih navdušeno poskakujejo in prepevajo slovenske pesmi deklice, ki ne znajo povedati prav niè veè po slovensko, tretja generacija, otroci, ki veèinoma rasejo v mešanih zakonih. Bolj malo jih je, ampak še so tam. In še vedno jih je kar nekaj takšnih, ki ob koncih tedna zahajajo v šole slovenskega jezika. Opominjajo na to, da se neka etnièna skupnost v druženji, polni raznih kulturnih razlièiè, ne bo še tako hitro porazgubila, postala nevidna, utonila v pozabo. Da jih bo še vedno veliko, ki bodo slovenstvo na tej celini ne samo ohranjali,

Aleks Kalc, pater Ciril Božè, Maša Mikula v sprošèenem pogovoru

ampak ga tudi živeli. Èeprav se bo organizacija morala spremeniti. Poslopja, ki so dala streho nad glavo slovenskim druženji in so jih veèinoma v sedemdesetih druženji zgradili, tudi za mladino, kar zveni malce iluzorno, bodo morala najti neko alternativo v svojem delovanju. Še se bodo sreèevali, tisti prve generacije, ki jih bo vse manj in manj, pa tudi tisti druge in tretje generacije, èež nekaj deset let že èetrte. Ne bodo potrebovali velikih stavb. Vendar pa številno pojemanje izstopajoèih, aktivnih še ne pomeni, da se tudi obèutja posameznikov spreminjajo. Tudi na tisoèe kilometrov stran bodo ljudje še èež leta nosili v sebi duh svojih prednikov in èut za kulturo, iz katere so izšli. Tudi mi, ki živimo v matièni državi, se bomo morda z leti le zavedli, da nas je vendarle veè kot dva milijona, kot vedno znova zatrjujemo. Ali - kot je nekega vroèega novembrskega dne dejal pater Božè: "Slovenci nismo samo pleme nekje tam v osrèju Evrope, ampak imamo svoj organizem pravzaprav vsepovsod. Nikjer nas ni, pa povsod smo."

Maša Mikula

**AUSTAR - Financial Group -
Home Loans Pty/Ltd**
The right move !

**KREDITI, POD NAJUGODNEJŠIMI
POGOJI ZA NAKUP ZEMLJIŠE,**
kredit na osnovi obstoječih kreditov
in na osnovi že plačanih zemljiš
**NA PODROČJU CELOTNE
AVSTRALIJE.**

**AUSTAR HOME LOANS P/L JE U
PREDNOSTI PRED DRUGIMI
BANKAM IN FINANČNIMI
INSTITUCIJAM KER :**

se z nami lahko pogovorite v
svojem jeziku
ni stroškov za prošnje
denar dobite direktno z
našega računa brez
komplicacij in posrednikov,
brez dodatnih provizij
- posojila so z realno nižjo
obrestno stopnjo
- ko je bankin odgovor NE pri
nas je odgovor SEVEDA
- rešujemo probleme vezane
za potrebno dokumentacijo in
kreditno sposobnostjo
CRAA.

**REFINANCIRANJE POSOJIL VAŠA
MOŽNOST, DA DOBITE "SVEŽ"
DENAR OD **AUSTAR Home Loans**
DIREKTNO NA VAS BANENI
RAČUN IN IZKORISTITE ZA
INVESTIRANJE ALI DRUGE
POTREBE, Z ZNIŽANIMI
OBRESTMI IN NIŽJIM
ODPLAČILOM**

Za več informacij pokličite
LJUBLJANAC HAZIMA,
direktno ga lahko pokličete tudi na
mobilni telefon **04 217 04 235** ali pa
se dogovorite za sestanek v naši
pisarni v Sydneyu
na naslovu:

**Suite 5 /10-12 Woodville street,
Hurstville 2220 NSW,
Fax (02) 9580 23 77
ali v Melbourne**

**28 Sommersby Road
POINT COOK VIC 3030
Tel: 03 9395 4717
Fax: 03 9395 4717**

Teden boja proti raku

Zveza slovenskih društev za boj proti raku in ljubljanski onkološki inštitut vsako leto prvi teden v marcu posvetita boju proti raku. Namen letošnjega tedna, ki bo potekal od 3. od 8. marca pod geslom *Pravice bolnikov z rakom*, je osvestiti zdrave in bolne ter vzpodbuditi države, da spoštujejo mednarodne konvencije in z zakonodajo omogočijo uveljavljanje bolnikovih pravic. Po mnenju zveze, ki bo ob tej priložnosti skupaj z onkološkim inštitutom pripravila številna predavanja in dneve odprtih vrat, letošnja tema ni pomembna samo zaradi varovanja osnovnih človekovih pravic in vrednot, ampak predvsem zato, ker so pravice bolnikov s to boleznijo lahko zelo hitro ogrožene.

Zveza in onkološki inštitut sta pripravila predavanja in pogovore o najpogostejših oblikah raka. Tako bo v prostorih ljubljanskega društva za boj proti raku predavanje o raku dojke, nato pa predavanje o ginekoloških rakih ter ogled inštituta. Prav tako bo v prostorih zdravstvenega ministrstva potekala slavnostna seja zveze in še dve predavanji, in sicer predavanje o vlogi in pomenu informiranja bolnika z rakom ter predavanje o pljučenem raku.

Ob zaključku tedna bodo na osnovni šoli Oskar Kovačič v Ljubljani izžrebali podpisnike "slovesne obljube", ki bodo odšli na izlet v italijanski Gardaland. Akcija je namreč namenjena učencem šestih, sedmih in osmih razredov osnovnih šol, ki podpisujejo izjavo, da ne bodo prižgali prve cigarete.

Evropsko združenje proti raku (ECL) se je za temo pravic bolnikov z rakom odločilo na letni konferenci junija 2002 v Oslu. Med drugim je na konferenci sprejelo tudi skupno deklaracijo o pravicah bolnikov z rakom, ki temelji na osnovnih človekovih pravicah in pravicah vseh bolnikov. Deklaracija pokriva področja, kot so pravica do zdravljenja, obveščenosti, zaupnosti, zasebnosti in socialne pomoči, dolžnosti bolnikov, možnosti pritožbe in način uveljavljanja pravic.

Sicer evropski teden boja proti raku, ki ga od leta 1999 koordinira ECL, obeležujemo meseca oktobra. Pred letom 1989 je program boja proti raku v vsaki državi potekal v tednu, ki so si ga izbrale same.

Z reorganizacijo Evropske komisije tega programa ni več, kljub temu pa članice ECL tradicijo nadaljujejo in same financirajo svoje dejavnosti. V ECL, ki ima 38 članic iz 27 držav, je od leta 1999 polnopravno vključena tudi Zveza slovenskih društev za boj proti raku.

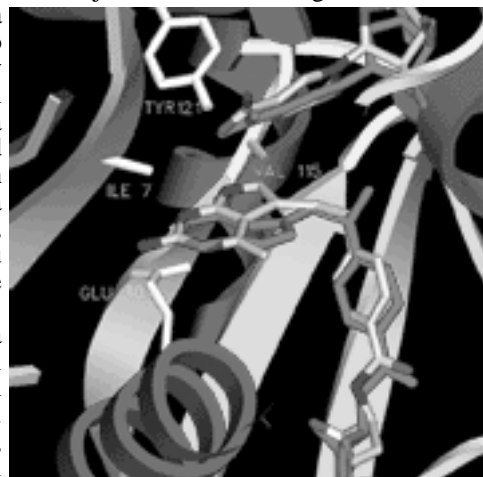
Rak je skupno ime za nekaj sto malignih bolezni, ki so po svetu, pa tudi v Sloveniji različno pogoste. Bolnikov z njimi je povsod iz leta v leto več, pa tudi med vzroki smrti so v razvitem svetu in pri nas na drugem mestu, takoj za boleznimi srca in ožilja.

Podatke o raku v Sloveniji že več kot petdeset let zbira in analizira Register raka za Slovenijo pri onkološkem inštitutu. Leta 1999 je v Sloveniji zbolelo za rakom 8643 ljudi, 4403 moški in 4240 žensk. Slovenija sodi med dežele s srednje visoko obolevnostjo in umrljivostjo za rakom.

Število vseh zbolelih za rakom še vedno narašča, vendar to ne velja za vse rakave bolezni enako. Pri obeh spolih v Sloveniji močno narašča število primerov kožnega raka, raka ledvic, debelega črevesa in danke ter ne-Hodgkinovih limfomov; pri ženskah rak dojke, materničnega vratu, materničnega telesa in pljučenega raka, pri moških pa raka prostate in mod. Pri večini drugih rakov je porast zmeren, le pri želodcnem raku in raku žolčnika dolgoletni podatki kažejo na zmanjševanje obolevnosti, podatki zadnjih desetih let pa na njeno ustaljenost.

Med najbolj pogostne rake pri moških in med tiste, katerih število se pri ženskah veča, sodijo tisti, katerih nastanek je močno povezan s kajenjem (pljučni rak, rak grla ter rak mehurja in ledvic) in tisti, ki so odkriti pri kadilcih, ki hkrati pijejo preveč alkoholnih pijač (raki jezika, ustne votline, žrela, grla, požiralnika ter trebušne slinavke in jeter). Po podatkih inštituta je posebej zaskrbljujoč podatek porasta t.i. pivskih rakov pri ljudeh v srednjem življenjskem obdobju.

Za Slovenijo je še značilna visoka obolevnost za želodčnim rakom in raki ustne votline in žrela, medtem ko v bolj razvitih državah prevladuje rak dojke in debelega črevesa. Po napovedih nekaterih strokovnjakov lahko s staranjem slovenskega prebivalstva, z večanjem priekavane življenjske dobe in s pomikom številno najmočnejše generacije rojenih okoli leta 1950 v starejše starostne skupine v naslednjih dvajsetih letih pričakujemo večji letni porast števila novih bolnikov s to boleznijo.

Panasonic DMR-HS2 Video kasete v muzeju!

Panasonic je predstavil nov DVD rekorder, ki v celoti in brez težav nadomesti VHS videorekorder, po številu dodatnih možnosti pa ga močno prekaša. Poleg zapisovanja na DVD medije, ima vgrajen še 40 GB trdi disk, ki omogoča shranjevanje do 52 ur video posnetkov!

Z možnostjo programiranja (podpira tudi ShowView), hkratnega snemanja in predvajanja, vam tako ne bo ušla nobena serija ali film. Panasonic DMR-HS2 ima vgrajenih kar nekaj vmesnikov, med njimi tudi FireWire (IEEE 1394) in PC

Card. Prvi omogoča povezavo z osebnim računalnikom ali video kamero, drugi pa je namenjen PC Card vmesnikom za pomnilniške medije, kot so CompactFlash, SD Memory Card, MemoryStick in podobni.

Fotografije, narejene z digitalnim fotoaparatom, lahko na ta način predvajate na vašem TV sprejemniku. Vgrajen je tudi optični digitalni audio izhod. Ne manjkajo niti klasični analogni vmesniki, ima namreč kar 3 S-Video, 3 Video in 3 Audio vhode. Linijska ločljivost snemanja le preko 500 linij, kar ga postavlja ob bok vrhunskim video kameram. Poleg tega video prikazuje v načinu "Progressive Scanning", ki zmanjša utripanje in tresenje slike. Panasonic DMR-HS2 lahko sliko prikaže v klasičnem TV ali kino (16:9) formatu. Slednjega bodo še posebno veselili uporabniki TV sprejemnikov v tem formatu.

Panasonic DMR-HS2 lahko zapisuje na DVD-R ali DVD-RAM medije, predvaja pa lahko tudi Video CD, CD in CD-R/RW medije. Na DVD-R medij lahko v EP načinu snemanja shranite do 360 minut, na DVD-RAM pa do 720 minut posnetkov. /Cena okoli \$ 1600/

Računalniki bi lahko v muzikalih na Broadwayu zamenjali glasbenike

New York (STA/Hina) - Računalniki bi lahko zamenjali glasbenike v muzikalih na Broadwayu, zaradi česar je njihov sindikat zagrozil s štrajkom, ki grozi z odpovedjo večine predstav. Z naertom je namreč predvideno zmanjšanje števila članov v orkestrih iz 24 ali 26 na največ sedem. Napovedana stavka bi se lahko začela takoj. Jed Bernstein, predsednik Združenja ameriških gledališč, je pojasnil, da bi s testi morali ugotoviti, ali lahko računalniki zamenjajo žive glasbenike, kar bi, če se pokaže točnim, gledališčem lahko prihranilo milijone dolarjev. Zmanjšanje števila glasbenikov na sedem je Bernstein označil za kompromis. Predsednik Ameriške glasbene federacije Bill Moriarty pa je ugotovil, da štrajk ne bo organiziran zaradi izgube delovnih mest, temveč zaradi tega, ker bo Broadway izgubil svojo mikavnost, če bodo žive glasbenike zamenjali računalniki.

Golaž na Unescovem seznamu

Predsednik nekega gastronomskega festivala na Madžarskem je napovedal, da bo od Organizacije ŽN-ja za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) zahteval, naj golaž kot najbolj znano madžarsko jed uvrstijo na seznam svetovne dediščine.

Organizator že petega festivala golaža v mestu Solnok v osrednjem delu Madžarske želi namreč dokazati, da gre za originalno madžarsko jed, ki bi morala biti zaščitena z blagovno znamko. Po njegovih besedah, lahko golaž pripravimo na različne načine, vendar obstajajo tudi originalni recepti, ki kot sestavine za to znano jed navajajo le meso, česen, mleto papriko in sol.

V svetovno dediščino se poleg stavb in območij lahko uvrstijo tudi produkti kulture. Če bo sprejeta pobuda Madžara, bi bil lahko golaž zaščiteno po šestih do sedmih letih.

Le kdaj bomo Slovenci prijaviili na UNESCO svojo kranjsko klobaso, saj imamo vendar edini Kranj.

Svetovne vodne rezerve so vse manjše

Tokio STA Generalni direktor UNESCO Koichiro Macura je opozoril, da se bodo v prihodnjih 20 letih povprečne zaloge vode na osebo zmanjšale za tretjino, vodne rezerve močno padajo, povpraševanje po vodi pa dramatično narašča.

Reševanje svetovne krize zaradi pomanjkanja in onesnaženosti vode, ki letno v svetu zahteva 2,2 milijona smrtnih žrtev, je politična odločitev, je v Tokiu na predstavitvi poročila o vodah, ki ga je v okviru UNESCO pripravila Agencija svetovnega programa o vodah, dejal direktor programa Gordon Young.

Če bi letno za vodo namenili samo 50 do 100 milijard dolarjev, bi rešili večino svetovnih težav s to življenjsko

prepotrebno tekočino, predvsem v državah v razvoju. Vsota je morda na prvi pogled zelo visoka, toda za dejavnosti, kot je npr. golf, ki porabi ogromno vode, je letno namenjenih 30 milijard dolarjev, za prehrano mačk in psov se letno porabi 12 milijard dolarjev, za oboroževanje pa vlade porabijo neverjetne vsote, je na novinarski konferenci ob predstavitvi 700 strani dolgega poročila, ki so ga pripravile različne agencije Združenih narodov, poudaril Young.

Zdravilo obstaja in položaj je moč izboljšati brez vrtoglavih vsot denarja; vlade bi morale zvišati svoje prispevke, je opozoril Young in spomnil, da je mednarodna skupnost po svetovnih srečanjih leta 2000 in 2002 obljubila, da bo do leta 2015 za polovico zmanjšala število tistih, ki nimajo pitne vode, trenutno jih je 1,1 milijarde. Vlade, podjetja in organizacije pa je ob tej priložnosti povabil k sodelovanju na 3. svetovnem Forumu o vodi, ki bo od 16. do 23. marca v Kijotu.

Poginuli kit v piranskem zalivu

V Piranskem zalivu so opazili mrtvega brazdstega kita, verjetno mladiča, ki naj bi v slovensko morje priplaval že lani poleti. Truplo poginulega kita, ki je bil dolg 12 metrov in je tehtal 4,5 tone, je naplavljal več tednov, zato je bilo precej razpadlo. O nadaljnji usodi kita bodo določile pristojne inšpekcijske službe, ki bodo ugotovile tudi vzrok smrti. Omenjena vrsta kita je sicer v slovenskem morju redkost.

80-letnik vpoklican v vojsko

80-letni Joe Steer, britanski veteran druge svetovne vojne, je prejel obvestilo o vpoklicu v primeru vojne v Iraku. Čeprav podpira ostro politiko britanskega premiera Tonyja Blaira do Iraka, se na tokratni klic domovine ne namerava odzvati. Kot pravi dedek sedmih vnukov, ki se je leta 1942 v egiptovski puščavi boril proti nemškemu feldmaršalu Erwinu Rommlu, je videl že dovolj peska. Poleg tega pa je že malo prestar za te zadeve. Sicer pa so britanske oborožene sile njegovo zavrnitev očitno sprejele. Na njegovo povratno pošto mu namreč še niso odgovorile.

VEČER

Glasu Slovenije ob obletnici!

Ėpravo je Avstralija v primerjavi s Slovenijo izjemno velika deŹela-kontinent, danes, v ěasu modernih komunikacij, to ni ovira, da ljudje ne bi ostali v stiku z vsakršnimi medijskimi informacijami, katerih si paě Źelijo ali jih iŹejejo.

V takŹen informacijsko – medijski okvir se uvrŹea tudi Glas Slovenije, ki tu v Avstraliji vztrajno, skrbno in profesionalno zagotavlja informiranje vseh Slovencev, ki so tu naŹli svoj novi dom in Źtejejo Źe drugo ali celo tretjo generacijo, ali pa so tu samo zaěasni obiskovalci.

Praktiěen in uěinkovit model sporoěanja Glasa Slovenije pokriva Źirok razpon priěakovanj informiranosti: najsibo novice iz Slovenije in njene mednarodne povezanosti, novice o Źivljenju, delu in naěrtih Slovencev v Avstraliji ter negovanja slovenskega jezika, kulture in tradicij.

Za moderen ěas, moderne zahteve in izzive kot tudi geografske razmere Avstralije, je pomembna tudi razŹiritev klasiěnega ěasopisa v tiskani obliki na spletno obliko.

Internetna informacija preko StieŹiŹea avstralskih Slovencev tako predstavlja pomembno dopolnilo in hkrati obogatitev dostopa in Źirine informacij, ki so na voljo avstralskim Slovincem, Slovincem doma in vsem ostalim.

Naj tu Źe enkrat izpostavimo moto Glasa Slovenije:

»Za obstoj slovenskega jezika in kulture – za Źivljenje slovenske skupnosti v Avstraliji – za vse Slovence«.

Ob delovnem in ustvarjalnem jubileju zatorej Glasu Slovenije in njegovemu uredniku Florjanu Auserju ěestitamo tudi v imenu VeleposlaniŹtva Republike Slovenije v Avstraliji in ga bodrimo k nadaljevanju uspeŹnega dela.

Pri tem mu v razpoŹloŹljivih mejah pomaga matiěna Slovenija. Hkrati pa izraŹamo prepriěanje, da je in bo deleŹen tudi podpore in sodelovanja slovenske skupnosti v Avstraliji, ki je prvi in neposredni uporabnik njegovega dela in produktov.

*Bojan Bertoncelj
Odpravnik poslov
VeleposlaniŹtvo Republike Slovenije, Canberra*

5 let StieŹiŹea avstralskih Slovencev <http://www.glasslovenije.com.au> 1998 2003

Ėlani ansambla Branko Kojc, Evelyn Kojc, Lenti Lenko, Peter Grivec, bodo nastopali 31. maja v Slovenskem druŹstvu St. Albans, 6. junija v Planici Wollongong, 7. junija v Slovenskem druŹstvu Sydney, 8. junija v Verskem srediŹeu Merrylands in 15. junija v Slovenskem druŹstvu Melbourne. Na turnejo v Slovenijo odpotujejo 26. junija. Sreěno! Rudi Crněec se zaradi obveznosti Źtudija, turneje po Sloveniji ne bo mogel udeleŹiti.

**Glas Slovenije –
pokrovitelji:
The Voice of Slovenia**
–
Sponsors:

Tel.: (02) 9629 5922

Tel.: (03) 587 22115

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
**Urad za Slovence
v zamejstvu in po svetu**

CURTRAX

QUALITY CURTAIN HARDWARE
<http://www.curtrax.com.au>

IMPACT INTERNATIONAL PTY. LTD.

**WINNER OF AWARD FOR
OUTSTANDING EXPORT
ACHIEVEMENT**
Tel.: (02) 9604 5133

NIKE IN VISOKI GRADUJE

*Z angleŹsko prilogo
The Voice of Slovenia*

***

*Po avstralskem kontinentu,
v Tasmanijo, Novo Zelandijo,
Argentino, ZDA, Kanado, Źvico,
Avstrijo, Italijo, Źvedsko, Rusijo,
na Japonsko, Finsko,
MadŹarsko in v Slovenijo*

***

*Arround Australia, New
Zealand, Argentina, USA,
Canada, Switzerland, Austria,
Italy, Sweden, Russia, Japan,
Finland, Hungary and Slovenia*

***

*Tudi na internetni strani
StieŹiŹea avstralskih Slovencev
<http://www.glasslovenije.com.au>*